

Statistická šetření ekologického zemědělství – Zpráva o trhu s biopotravinami v ČR

TÚ 4212/ 2012

Výstup č. 1

Odpovědný řešitel: Ing. Andrea Hrabalová

Spoluřešitelé: Ing. Martina Dittrichová

Praha, duben 2012

Obsah

Seznam tabulek.....	2
Seznam grafů	2
Úvod.....	3
1. Metodika sběru a analýzy dat	4
2. Souhrn hlavních výstupů	7
3. Celková situace na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2010.....	9
3.1. Velikost trhu s biopotravinami	9
3.2. Podíl domácí a zahraniční produkce	9
3.3. Poptávka po biopotravinách	10
3.4. Způsob distribuce biopotravin.....	11
3.5. Mezinárodní srovnání.....	12
4. Výroba biopotravin v ČR v roce 2010	13
4.1. Počet a struktura výrobců biopotravin	13
4.2. Rozsah výroby biopotravin	15
4.2.1. Podíl zpracovaných bio-surovin z dovozu.....	16
4.2.2. Rozsah výroby biopotravin	17
4.2.3. Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obrátu výroby.....	19
4.2.4. Uplatnění vyrobených biopotravin na trhu	20
4.2.5. Způsob distribuce biopotravin uplatněný výrobcí.....	21
5. Distribuce biopotravin v ČR v roce 2010	23
5.1. Počet a struktura distributorů biopotravin	23
5.2. Rozsah distribuce biopotravin	25
5.2.1. Podíl distribuovaných bioproduktů a biopotravin z dovozu.....	25
5.2.2. Rozsah distribuce biopotravin	25
5.2.3. Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obrátu distribuce.....	27
5.2.5. Způsob distribuce biopotravin uplatněný distributory	28
6. Závěr.....	31

Seznam tabulek

Tab. 1 Návrstnost dotazníků – sběr dat o trhu biopotravin za rok 2010.....	5
Tab. 2 Vývoj trhu biopotravin v ČR, 2005-2010	9
Tab. 3 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2005-2010.....	10
Tab. 4 Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2005-2010	11
Tab. 5 Vývoj počtu registrovaných výrobců biopotravin, 2005-2011	13
Tab. 6 Počet ukončených a nových registrací výrobců biopotravin, 2008-2011.....	13
Tab. 7 Výrobci biopotravin dle druhu ekonomické aktivity, 2008-2011	14
Tab. 8 Počet výrobců biopotravin v jednotlivých krajích, 2008-2011	15
Tab. 9 Podíl zpracovaných bio-surovin z dovozu, 2010	16
Tab. 10 Struktura výrobců dle velikosti obratu za biopotraviny, 2010	17
Tab. 11 Seznam 15 největších výrobců biopotravin dle obratu na českém trhu, 2010.....	18
Tab. 12 Struktura výrobců dle podílu obratu za biopotraviny na jejich celkovém obratu, 2010.....	19
Tab. 13 Struktura vývozu výrobců biopotravin (počet a obrat), 2010	21
Tab. 14 Vývoj počtu registrovaných distributorů biopotravin, 2005-2011	23
Tab. 15 Počet ukončených a nových registrací distributorů biopotravin, 2008-2011	23
Tab. 16 Přehled maloobchodních řetězců působících v ČR s nabídkou biopotravin, 2010	24
Tab. 17 Struktura distributorů dle velikosti obratu za biopotraviny, 2010	26
Tab. 18 Struktura distributorů dle podílu obratu za biopotraviny na celkovém obratu, 2010.....	26
Tab. 19 Struktura vývozu distributorů biopotravin (počet a obrat), 2010	28
Tab. 20 Mezinárodní klasifikace výrobků „CPA“	33
Tab. 21 Hlavní kategorie biopotravin využívané v dotazníkovém šetření, 2010.....	34

Seznam grafů

Graf 1 Podíl podkategorií potravin v rámci kategorie „Ostatní zpracované potraviny“, 2010.....	11
Graf 2 Evropa: 10 zemí s největším trhem biopotravin a jejich % zastoupení, 2010.....	12
Graf 3 Struktura výrobců a obratu za biopotraviny dle podílu na celkovém obratu, 2009-2010.....	19
Graf 4 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby, 2009 a 2010	20
Graf 5 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatňovaných výrobci biopotravin, 2009 a 2010.....	22
Graf 6 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce, 2009 a 2010	27
Graf 7 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatněných distributory biopotravin, 2009 a 2010	29
Graf 8 Podíl hlavních distribučních kanálů po vyloučení Hipp Czech s.r.o., 2009 a 2010.....	29
Graf 9 Evropa: 10 zemí s nejvyšším podílem biopotravin na celkové spotřebě (%), 2009	32
Graf 10 Evropa: 10 zemí s nejvyšší roční spotřebou biopotravin na obyvatele (EUR), 2010.....	32

Úvod

Předkládaná zpráva o trhu s biopotravinami v České republice je jedním ze dvou výstupů tématického úkolu (č.4212) s názvem „Statistická šetření ekologického zemědělství“, jehož zadavatelem je Ministerstvo zemědělství (MZe). Obsahem tématického úkolu je jednak sběr základních statistických údajů o rostlinné a živočišné bioprodukci na ekofarmách a jejím uplatnění a dále od roku 2009 sběr informací o trhu biopotravin zahrnující analýzu rozsahu zpracování, odbytu a trhu s biopotravinami v České republice včetně vývozu a dovozu bioproduktů a biopotravin.

Vzhledem k rostoucímu významu ekologického zemědělství (EZ) i objemu podpor směřujících do tohoto sektoru roste i potřeba informací o stavu a vývoji EZ k posouzení účinnosti politických opatření. Data o trhu biopotravin jsou významným nástrojem (jak pro tvůrce politiky tak pro zájmové skupiny, samotné aktéry na trhu či výzkum) pro porozumění významu EZ v ČR, k plánování a rozhodování v oblasti vývoje programů a podpůrných strategií pro sektor EZ a zejména k hodnocení dopadu těchto aktivit. Proto je záměrem MZe provádět tato šetření prostřednictvím ÚZEI dlouhodobě a pravidelně v ročních intervalech.

Zpráva o trhu biopotravin je rozdělena do šesti kapitol. První kapitola obsahuje popis metodiky sběru a analýzy dat. Druhá kapitola shrnuje v bodech hlavní výstupy zprávy. Kapitoly 3 až 5 prezentují detailní údaje získané z dotazníkového šetření. Třetí kapitola je věnována celkové situaci na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2010, prezentuje základní tržní ukazatele a nově je provedeno také mezinárodní srovnání. Čtvrtá kapitola se věnuje zvláště výrobě biopotravin v ČR, identifikaci hlavních vyráběných kategorií biopotravin a nejčastějších distribučních cest využívaných výrobci. Pátá kapitola shrnuje údaje poskytnuté subjekty, které se zabývají čistě distribucí biopotravin. Popisuje hlavní distribuované kategorie biopotravin a odbytové cesty využívané distributory na českém trhu. Poslední šestou kapitolou je závěr obsahující také výhled vývoje trhu biopotravin v dalších letech.

1. Metodika sběru a analýzy dat

Sběr primárních dat o trhu je prováděn ve spolupráci s agenturou Green marketing. Data jsou sbírána na základě dotazníku zpracovaného ÚZEI, a to ve čtyřech variantách: výrobce, distributor, výrobce i distributor a maloobchodník v souladu s jejich odlišným fungováním na trhu. Sběr dat o trhu biopotravin probíhal od června do října 2011 formou dotazníkového šetření. Zjišťována byla reálná data zpětně za rok 2010 a do šetření byly zapojeny všechny subjekty registrované jako „výrobce biopotravin“ nebo jako „distributor biopotravin“ k 31. 12. 2010.

Hlavním cílem šetření je zjistit:

- a) soběstačnost, tedy zda objem a struktura domácí produkce bio-surovin (resp. biopotravin) stačí k pokrytí potřeb výrobců biopotravin (resp. distributorů),
- b) velikost trhu, tedy celkový objem prodaných biopotravin na českém trhu, v členění na hlavní kategorie biopotravin včetně odhadu podílu biopotravin vyrobených v ČR,
- c) způsob distribuce, tedy prostřednictvím kterých odbytových míst je bioprodukce na českém trhu uplatňována.

V ČR zatím neprobíhá statistický sběr dat o biotruhu ani na straně domácností (tj. kolik utratí za biopotraviny průměrná domácnost), ani na straně prodeje (tj. kolik se prodá biopotravin v rámci maloobchodu), proto byl zvolen postup oslovení všech výrobců a distributorů registrovaných v EZ ve snaze identifikovat objem jimi nabízených biopotravin a na základě znalosti distribučních cest odhadnout celkovou velikost trhu v ČR.

K určení velikosti trhu biopotravin v ČR byly využity postupy uplatňované v zahraničí. Dle této metodiky je třeba zahrnout všechny významné aktéry, kteří realizují prodej biopotravin konečným spotřebitelům, **tedy velikost trhu je rovna objemu nákupů konečných spotřebitelů v dané zemi**, tzn. zjistit minimálně obraty v rámci následujících odbytových míst:

- maloobchodní prodej;
 - a. maloobchodní řetězce (včetně drogistických),
 - b. specializované prodejny (prodejny zdravé výživy a bioprodejny),
 - c. ostatní (neřetězcové prodejny potravin, vinotéky, lékárny apod.),
- gastronomie (tj. biopotraviny spotřebované ve veřejném stravování a restauracích);
- přímý prodej (zejména prodej z farem, ale i přímý prodej výrobců apod.).

Velikost trhu biopotravin v ČR byla tedy odvozena jako součet obrátů registrovaných výrobců a distributorů za prodej biopotravin na českém trhu směřujících do odbytových míst, která realizují prodej přímo konečnému spotřebiteli (tj. maloobchody s potravinami, drogerie či lékárny, zařízení veřejného stravování a přímý prodej). Tyto obraty byly navýšeny o obvyklou 30% maloobchodní marži. K tomu byly navíc přičteny obraty za prodej importovaných biopotravin, které si maloobchody (jedná se především o maloobchodní řetězce) samy dovážejí a které neprojdou tuzemskou dodavatelskou vertikálou.

Pro potřeby vyčíslení celkového obrátu za biopotraviny realizovaného „českými“ subjekty (resp. subjekty působícími v ČR) se navíc přičítá objem jejich vývozu.

Návratnost dotazníků

Dle oficiálních údajů MZe (tj. seznamu registrovaných subjektů) bylo k 31. 12. 2010 v EZ registrováno 404 výrobců (resp. 618 výrobních provozoven) a 172 distributorů (resp. 186 obchodních poboček). Z tohoto počtu bylo 41 subjektů registrováno jak mezi výrobci, tak distributory. Tedy celkem bylo v seznamu registrováno 535 subjektů.

Pro oslovení dotazníkem byly však subjekty rozděleny odlišně, a to dle reálně vykonávané činnosti (Tab. 1). Z celkového počtu 535 registrovaných subjektů, byly 3 osloveny dotazníkem pro maloobchod. Tímto dotazníkem byly osloveny i ostatní maloobchodní řetězce působící v ČR a mající biopotraviny ve svém sortimentu (tj. 8 řetězců).

Návratnost dotazníků u výrobců dosáhla 58 % (reagovalo 207 respondentů), avšak téměř 60 % z nich uvedlo, že s výrobou buď ještě nezačali (111 výrobců) nebo v daném roce již nic nevyráběli a s výrobou skončí (6 výrobců). Od 151 respondentů z řad výrobců se nepodařilo data získat, ale jedná se především o drobné živnostníky.

Návratnost dotazníků u distributorů dosáhla 56 % (reagovalo 76 respondentů), avšak 24 z nich s distribucí ještě nezačalo a 2 subjekty činnost ukončují. 51 distributorů na výzvu nereagovalo a 9 jich odmítlo data poskytnout.

Do kategorie „mix“ zahrnující subjekty zabývající se jak distribucí (velkoobchod, import, export), tak také výrobou (především přebalováním dovozových surovin, ale ne pouze), bylo po zvážení zařazeno celkem 38 subjektů. **Návratnost dotazníků u této mix kategorie dosáhla 55 %** (reagovalo 21 respondentů), z toho však 8 uvedlo, že s distribucí / výrobou ještě nezačali. 13 respondentů na výzvu nereagovalo a 4 odmítli data poskytnout.

Tab. 1 Návratnost dotazníků – sběr dat o trhu biopotravin za rok 2010

Typ dotazníku	Celkem	Odpověděl	<i>z toho bez aktivity</i>	Neodpověděl	Návratnost
Výrobci	358	207	117	151	58 %
Distributoři	136	76	26	60	56 %
Mix	38	21	8	17	55 %
Celkem	532	304	151	228	57 %

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011

Závěry prezentované v této zprávě se tedy opírají o data 90 aktivních výrobců biopotravin, 50 aktivních distributorů a 13 distributorů/výrobců. A dále o údaje sedmi z celkových osmi maloobchodních řetězců nabízejících biopotraviny v ČR.

Přes výše uvedené, lze výstupy považovat za vypovídající, jelikož se podařilo získat odpovědi od téměř většiny hlavních aktérů na trhu biopotravin.

Při využívání výsledků prezentovaných v této zprávě je třeba vzít v úvahu následující:

- a) Údaje o celkovém objemu výroby či distribuce biopotravin, podílu jednotlivých kategorií biopotravin a podílu jednotlivých odbytových míst na celkovém obratu (tj. kapitoly 4 a 5 zprávy) vycházejí pouze z údajů vyplněných dotazníků a nejsou nijak přepočítávány na sektor jako celek. Získané údaje však představují 90 % obratu všech firem působících na českém trhu EZ.

Celková velikost trhu s biopotravinami v ČR včetně specifikace podílu hlavních kategorií biopotravin a distribučních cest (tj. kapitola 3 zprávy) je již odhadnuta za celý sektor (tj. zahrnuje jak získané údaje od výrobců a distributorů, tak doplněné expertními odhady za chybějící subjekty, resp. části trhu).

- b) Rozdělení registrovaných subjektů do jednotlivých kategorií (tj. „výrobce biopotravin“, „distributor biopotravin“ a „výrobce/distributor“) je problematické, jelikož typ uváděné registrace v seznamech na MZe ne vždy odpovídá realitě. Je to dáno změnou činnosti v průběhu času, např. rozšířením sortimentu o distribuci jiných než vlastních výrobků, ukončení / odložení začátku výroby a setrvání jen u distribuce biopotravin apod.

Navíc vzhledem k tomu, že za výrobu biopotravin je považováno i pouhé zabalení nebo označování biopotravin (tj. přebalení biopotravin do spotřebitelského balení), je snižována rozlišovací hranice mezi skutečným výrobcem a pouhým distributorem.

- c) Údaje od tzv. „mix“ subjektů (tj. registrovaných současně jako výrobce tak distributor) jsou v této zprávě zahrnuty v plné výši k údajům výrobců v kapitole 4, a to z důvodu nemožnosti odlišit obrat za jejich vlastní výrobu a za distribuci hotových výrobků.

Rozdělení obratu u těchto subjektů na skutečnou výrobu a na distribuci ostatních finálních biopotravin bude snahou provést v příštím dotazníkovém šetření za rok 2011.

2. Souhrn hlavních výstupů

Celkový trh s biopotravinami v ČR:

- **Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl v roce 2010 přibližně 2,1 mld. Kč. Z toho spotřeba biopotravin v ČR činila zhruba 1,6 mld. Kč,** (což je srovnatelné s revidovanými údaji pro rok 2009) **a vývoz biopotravin vzrostl na zhruba 505 mil. Kč.** Průměrná roční spotřeba na obyvatele **zůstává pod hranicí 200 Kč** a **podíl biopotravin** na celkové spotřebě potravin a nápojů **stagnuje okolo 0,7 %.**
- **Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 1,5 mld. Kč, ve veřejném stravování přes 11 mil. Kč a téměř 60 mil. Kč dosáhl obrát přímého prodeje.**
- **Nejvíce biopotravin** nakoupí čeští spotřebitelé **v maloobchodních řetězcích** (67,2 %, tj. za 1,1 mld. Kč), na druhém místě pak v prodejnách zdravé výživy a biopotravin (19,4 %). Okolo 5 % biopotravin se nakoupilo v lékárnách a významně stoupá prodej přes drogistické řetězce (zejména dm drogerie markt s.r.o.; 3,2 %). Naopak na polovinu meziročně klesl podíl prodeje v nezávislých drobných prodejnách potravin (1,2 %). Podíl přímého prodeje biopotravin zůstal na úrovni 4 % a přibližně 0,8 % biopotravin, stejně jako předchozí rok, se prodalo prostřednictvím gastronomických zařízení a provozoven veřejného stravování.
- **Hlavní kategorií biopotravin s největším objemem prodeje je dlouhodobě kategorie „Ostatní zpracované potraviny“** (33% podíl, přičemž polovinu tvoří hotové pokrmy typu dětských výživ), následované kategoriemi „Mléko a mléčné výrobky“ (25 %) a „Ovoce a zelenina“ (11 %, zahrnující ovocné a zeleninové šťávy). Z pohledu meziročního vývoje došlo k největšímu nárůstu u kategorie „Mlýnské a škrobářenské výrobky“ a dále „Mléko a mléčné výrobky“, na úkor téměř všech ostatních kategorií.
- **Biopotraviny z dovozu** (při zahrnutí jen finálních biopotravin) **se na maloobchodním obratu 2010 podílely 46 %.** Po zahrnutí hodnoty dovozu bioproduktů a biopotravin, které jsou v ČR dále zpracovávány či přebalovány, tato hodnota vzroste na téměř 70 %.

Zpracování bioproduktů a výroba biopotravin:

- **Na konci roku 2010 bylo v ČR registrováno 404 výrobců biopotravin,** resp. 618 výrobních provozoven. Proti roku 2009 vzrostl počet výrobců biopotravin jen o 2,3 %, což představuje významné zpomalení ve srovnání s 14,5% nárůstem v roce 2009 a 81,6% nárůstem v roce 2008. V průběhu roku 2011 počet výrobců biopotravin opět mírně stoupl, a to o 4,5 % na celkových 422 výrobců biopotravin, (resp. 646 výrobních provozoven, včetně 197 provozoven řetězce BILLA, spol. s r.o.).
- Ze získaných údajů však vyplývá, že téměř třetina z celkového počtu 404 výrobců biopotravin svou činnost v roce 2010 ve skutečnosti vůbec neprovozovala z důvodu běžícího přechodného období či ukončení činnosti z důvodů nedostatku zakázek.
- Dle počtu výrobců patří k nejčastějším činnostem zpracování masa a výroba masných výrobků, zpracování mléka a mléčných výrobků a zpracování zeleniny a ovoce. Významný je také počet registrovaných výrobců vína, z nichž však 75 % zatím výrobu nezahájilo z důvodu běžícího přechodného období.
- **Celkový obrat výrobců biopotravin v roce 2010 dosáhl ve velkoobchodních cenách 1,2 mld. Kč,** což je srovnatelné s rokem 2009 (tj. obrat 103 subjektů včetně společností, které pouze nakoupené bioprodukty přebalují do spotřebitelského balení).

- Z pohledu obratu dosáhla v roce 2010 **největší objem výroby opět kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (30 %; zejména podkategorie „Káva a čaj“)**, následovaná kategoriemi „Mléko a mléčné výrobky“ (18,6 %) a „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky (15,7 %).
- **Čeští výrobci vyvezli do zahraničí biopotraviny za přibližně 407 mil. Kč** (tj. 35 % celkového obratu výroby, 30 % v roce 2009), **tedy o 55 mil. Kč více než v roce 2009**. Nejvíce biopotravin směřovalo opět do Rakouska (cca 153 mil. Kč, nárůst o 52 %). Přitom však většina výrobců biopotravin (cca 80 %) uplatňovala své výrobky výhradně či v převážné většině na českém trhu.
- **Biopotraviny byly výrobci prodávány na českém trhu nejčastěji prostřednictvím maloobchodních řetězců** (48 %) a dále obchodů zdravé výživy (27 %), jejichž význam trvale vzrůstá.

Distribuce biopotravin:

- **Na konci roku 2010 bylo v ČR registrováno celkem 172 distributorů biopotravin**, resp. 186 provozoven, což představuje nárůst o pouhé 2,4 % proti roku 2009. Během roku 2011 nastalo oživení, kdy ke konci roku vzrostl počet registrovaných distributorů na 201 subjektů (resp. 226 provozoven), což představuje meziroční nárůst o 21,5 %. Navíc na trhu působí velký počet subjektů zabývajících se maloobchodním prodejem (obchodní řetězce, obchody zdravé výživy aj.), které nemají od roku 2006 povinnost se registrovat.
- **Celkový obrat registrovaných distributorů v roce 2010 dosáhl ve velkoobchodních cenách 375 mil. Kč** (dle revidovaných údajů 276 mil. Kč v roce 2009). Jde o obrat 50 subjektů bez obratu společností realizujících souběžně výrobu i distribuci biopotravin¹.
- **Hlavní distribuovanou kategorií biopotravin je trvale kategorie „Ostatní zpracované potraviny“** (50% podíl na celkovém obratu distribuce; z toho 75 % tvoří prodej dětských výživ, a to díky dominantnímu postavení společnosti Hipp Czech s.r.o., která je absolutně největší firmou na českém biotruhu². Následovaly kategorie „Ovoce a zelenina“ (27 %) a „Mléčné výrobky“ (13 %).
- **Distributoři dovezli v roce 2010 biopotraviny za zhruba 294 mil. Kč** (tj. 78 % jejich celkového obratu prodeje), z toho bylo přibližně 75 % uplatněno na českém trhu; zboží za zbylých 81 mil. Kč bylo dále reexportováno. V tomto objemu však není zahrnut dovoz biopotravin samotnými maloobchodními řetězci, kdy objem jejich dovozu v roce 2010 vzrostl o 20 % na zhruba 400 mil. Kč.
- **Největším odbytištěm mezi distributory je přirozeně český trh**. Celkem na českém trhu skončilo 74 % objemu distribuovaných biopotravin v celkovém objemu 277 mil. Kč (v roce 2009 to bylo po revizi údajů 95 % a 261 mil. Kč). Meziročně významně stoupl vývoz do Německa, dále Rakouska a nově Polska, které se stalo druhou zemí exportu z pohledu velikosti obratu.
- K prodeji biopotravin na českém trhu distributoři **nejčastěji využívali maloobchodní řetězce (48 %)**, lékárny (17 %), drogistické řetězce (13 %) a prodejny zdravé výživy a biopotravin (6 %). Naopak k dalšímu zpracování či jinému obchodníkovi míří zbylých 11 % obratu.

¹ Tedy bez obratu obou v ČR působících velkoobchodů biopotravin (Country Life s.r.o. a PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.), jejichž obrat je započítán mezi výrobce.

² Měřeno obratem z prodeje biopotravin.

3. Celková situace na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2010

Tato kapitola shrnuje získané údaje od výrobců a distributorů a doplňuje tato data expertními odhady za chybějících subjekty, resp. části trhu a tím se snaží odhadnout celkovou velikost trhu s biopotravinami v ČR v roce 2010.

3.1. Velikost trhu s biopotravinami

Po výrazném nárůstu trhu biopotravin v letech 2005-2008 došlo v posledních letech ke stagnaci obratu (okolo 1,6 mld. Kč). Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů zůstává pod 1% hranicí a průměrná roční spotřeba na obyvatele nepřesahuje 200 Kč (Tab. 2).

Hlavním důvodem ke stagnaci maloobchodního obratu v roce 2010 je především snižování cen biopotravin v průběhu roku. Ke snížení došlo jednak díky nižším cenám surovin na světových trzích, jednak v důsledku snižování maloobchodních cen zejména v maloobchodních řetězcích jako reakce na menší poptávku ze strany zákazníků, kteří se v důsledku ekonomické krize vrátili k nákupu konvenčních potravin. Celkový objem prodaných biopotravin tak nakonec mohl být v roce 2010 mírně vyšší než v roce 2009. Pro roky 2011 a 2012 je očekáván mírný nárůst spotřeby.

V roce 2010 dosáhla spotřeba biopotravin v České republice 1,6 mld. Kč, což je srovnatelné s revidovanými údaji pro rok 2009. Z toho obrat v maloobchodě činil 1,5 mld. Kč, ve veřejném stravování přes 11 mil. Kč a téměř 60 mil. Kč dosáhl obrat přímého prodeje (jde zejména o přímý prodej z farem). Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů se pohybuje mezi 0,6-0,7 % a průměrná roční spotřeba na obyvatele činila 151 Kč (cca 6 EUR).

Po přičtení objemu exportovaných biopotravin (tj. 505 mil. Kč) činil v roce 2010 celkový obrat s biopotravinami realizovaný českými subjekty přibližně 2,1 mld. Kč.

Tab. 2 Vývoj trhu biopotravin v ČR, 2005-2010

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2009 korekce	2010
Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu (mld. Kč)	x	0,84	1,39	1,95	2,131	1,979	2,097
Vývoz (mld. Kč)	x	0,08	0,10	0,15	0,366	0,366	0,505
Spotřeba biopotravin v ČR (mld. Kč)	0,51	0,76	1,29	1,80	1,765	1,613	1,592
Meziroční změna obratu biopotravin (%)	16	49	70	40	-2	-10	-1
Podíl na celkové spotřebě potravin a nápojů (%)	0,18	0,35	0,55	0,75	0,71	0,65	0,63
Spotřeba na obyvatele a rok (Kč)	50	74	126	176	168	154	151
Podíl dovozu na obratu biopotravin (%)	54	56	62	57	46 /68*	n.d.	46
Podíl řetězců na obratu biopotravin (%)	57	67	68	74	69	68	67

* Zpracované biopotraviny z dovozu 46%, po zahrnutí biopotravin z dovozu k dalšímu zpracování vč. pouhého zabalení až 68%.

Zdroj: Green marketing pro roky 2005-2008, Statistické šetření ÚZEI pro roky 2009-2010

3.2. Podíl domácí a zahraniční produkce

Podíl biopotravin z dovozu na celkovém domácím maloobchodním obratu nelze jednoznačně stanovit z důvodu nedostupnosti dat. Samotná definice domácí produkce není navíc zcela jednoznačná. Za domácí „českou“ bioprodukcí lze považovat pouze tu vyrobenou čistě z domácích surovin (tj. dle definice nového nařízení EU, které umožňuje označit

biopotravinu jako „produkci ČR“ jen pokud všechny (min. 98 %) složky zemědělského původu využitě při výrobě biopotraviny pocházejí z ČR. Nebo-li pouze 2% surovin zemědělského původu smí pocházet z jiné oblasti). Druhým extrémem je situace, kdy za domácí bioprodukci je považována ta produkce, u které je poslední krok zpracování (tedy včetně přebalení do spotřebitelského balení či označení logem) proveden na území ČR, tzv. vyrobeno v ČR.

Jedním z cílů nově přijatého Akčního plánu pro EZ je zvýšit podíl českých biopotravin na domácím trhu až na 60 %, proto bylo snahou odhadnout také podíl dovozu na celkovém prodeji biopotravin v ČR.

Objem dovozu finálních biopotravin realizovaný distributory a samotnými maloobchodními řetězci (tj. bez zahrnutí dovozu bioproduktů a biopotravin určených k dalšímu zpracování), který byl prodán na českém trhu (tj. nebyl dále reexportován), je odhadován v roce 2010 na 680 mil. Kč, což představuje 46% podíl na maloobchodním obratu v ČR. Pokud bude započítán navíc i objem dovozu bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovávány (tj. dovoz realizovaný výrobcí), podíl vzroste až na téměř 70 %. Je třeba ale zdůraznit, že hodnota dovážených a následně zpracovávaných biosurovin byla pouze odhadována a bude třeba ji zpřesnit v dalších letech.

3.3. Poptávka po biopotravinách

Struktura hlavních kategorií biopotravin je dlouhodobě stabilní (viz. Tab. 3). Stejně jako v předchozích letech byl největší zájem o „Ostatní zpracované potraviny“. V roce 2010 tvořily 33% podíl na maloobchodním obratu biopotravin, přičemž polovinu představují hotové pokrmy typu dětských výživ. Druhou příčku si udržuje kategorie „Mléko a mléčné výrobky“ (25 %), následovaná kategorií „Ovoce a zelenina“ (11 %, zahrnující od roku 2009 také ovocné a zeleninové šťávy).

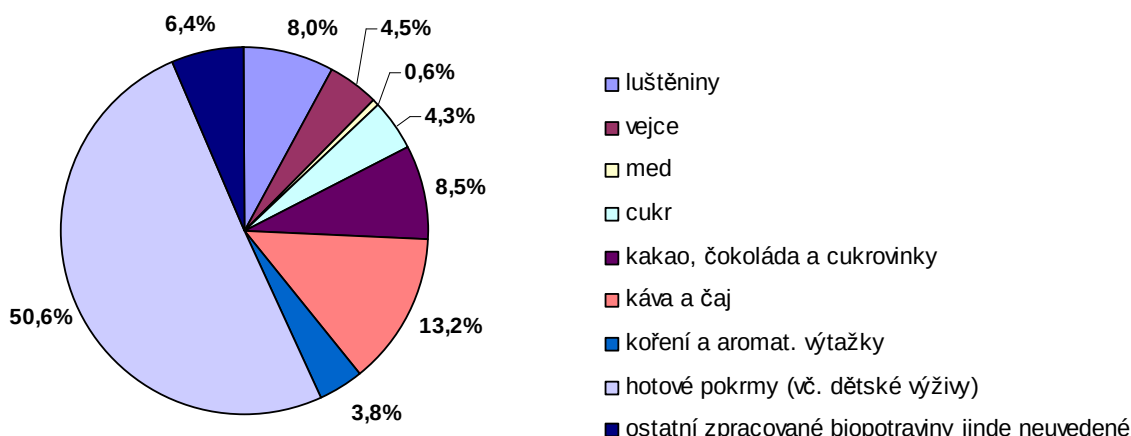
Meziroční srovnání ukazuje, že k největšímu nárůstu došlo u kategorie „Mlýnské a škrobářenské výrobky“ a následně kategorie „Mléko a mléčné výrobky“, na úkor téměř všech ostatních kategorií.

Tab. 3 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2005-2010

Hlavní kategorie potravin	2005	2006	2007	2008	2009	2009 korekce	2010
	podíl kategorie potravin (%)						
Maso a masné výrobky	12,0	7,1	6,2	5,4	8,4	9,5	8,6
Ovoce a zelenina ¹⁾	3,5	3,0	5,4	6,2	9,8	10,8	10,8
Oleje a tuky	x	x	x	x	1,3	1,8	1,9
Mléko a mléčné výrobky	20,0	15,2	20,9	22,2	20,4	21,1	24,8
Mlýnské a škrobářenské výrobky	5,5	7,1	6,0	5,9	5,7	6,3	8,4
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	4,0	3,0	1,6	3,8	8,8	9,4	8,2
Ostatní zpracované potraviny	43,0	49,5	49,3	45,9	41,9	35,9	32,8
Nápoje ¹⁾	12,0	15,2	10,6	10,6	3,8	5,2	4,5
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹⁾ Do roku 2008 jsou ovocné/zeleninové džusy a šťávy zahrnovány do kategorie Nápojů, od roku 2009 jsou součástí kategorie Ovoce a zelenina.

Zdroj: Green marketing pro roky 2005-2008, Statistické šetření ÚZEI pro roky 2009-2010

Graf 1 Podíl podkategorií potravin v rámci kategorie „Ostatní zpracované potraviny“, 2010
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011

3.4. Způsob distribuce biopotravin

Biopotraviny jsou v ČR prodávány několika způsoby. Nejvíce biopotravin nakoupí čeští spotřebitelé v maloobchodní řetězcích (67,2 %, tj. za 1,1 mld. Kč v 2010), na druhém místě pak v prodejnách zdravé výživy a biopotravin (19,4 %). Okolo 5 % biopotravin se nakoupilo v lékárnách a významně stoupá prodej přes drogistické řetězce (zejména dm drogerie markt s.r.o.; 3,2 %). Naopak na polovinu meziročně klesl podíl prodeje v nezávislých drobných prodejnách potravin (1,2 %). Podíl přímého prodeje biopotravin zahrnující přímý prodej jak ze dvora, tak i od výrobců a distributorů zůstal na úrovni 4 % a přibližně 0,8 % biopotravin, stejně jako předchozí rok, se prodalo prostřednictvím gastronomických zařízení a provozoven veřejného stravování.

Tab. 4 Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2005-2010

Odbytové místo v ČR	2005	2006	2007	2008	2009	2009 korekce	2010	2010
	podíl odbytového místa v ČR (%)							(mil. Kč)
Supermarkety/hypermarkety	57	67	67,5	74	67,8	65,7	67,2	1 070
Drogerie ¹⁾	x	x	x	x	0,8	3,5	3,2	51
Prodejny zdravé výživy a biopotravin	37	28	22,5	18	17,3	17,7	19,4	310
Nezávislé prodejny potravin	2	3	2,5	2	2,4	2,4	1,2	19
Farmy a ostatní přímý prodej	4	2	2	1,4	3,9	3,9	3,5	55
Lékárny	x	x	5	4	7,0	6	4,7	75
Gastronomie	x	x	0,5	0,6	0,8	0,8	0,8	12
Celkem	100	100	100	100	100	100	100	1 592

¹⁾ Drogistické řetězce (drogerie) jsou do roku 2008 součástí kategorie „Supermarkety/ hypermarkety“.

Pozn.: Korekce pro rok 2009 je dána jednak změnou metodiky, kdy jsou drogistické řetězce uváděny zvlášť mimo maloobchodní řetězce v rámci skupiny „Drogerie“, dále úpravou obratu společnosti Hipp Czech s.r.o.

Zdroj: Green marketing pro roky 2005-2008, Statistické šetření ÚZEI pro roky 2009-2010

V roce 2010 významně vzrostl export biopotravin, kdy české společnosti vyvezly do zahraničí biopotravin za 505 mil. Kč. Mezi největší exportéry patřily, stejně jako v roce 2009, firmy RACIO, s.r.o., Sonnentor s.r.o., FRUJO, a.s. a PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.

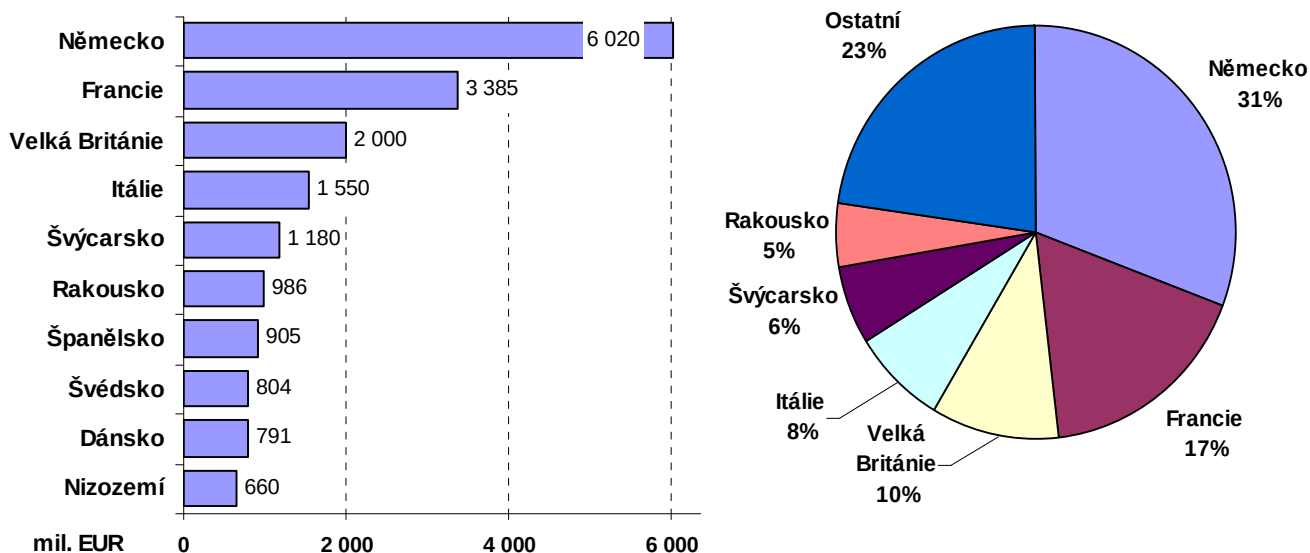

3.5. Mezinárodní srovnání³

Agentura Organic Monitor odhaduje, že v roce 2010 celosvětový prodej biopotravin dosáhl 44,5 mld. EUR a za posledních deset let se trh biopotravin více jak ztrojnásobil. Největší trh s biopotravinami je jednoznačně v USA (20,2 mld. EUR), s odstupem následuje Německo. Ekologické zemědělství je realizováno na všech kontinentech, avšak poptávka spotřebitelů po biopotravinách je soustředěna do dvou regionů, kdy Severní Amerika a Evropa tvoří 96 % celosvětového obratu.

V Evropě pokračoval růst trhu biopotravin na 19,6 mld. EUR v roce 2010 (růst o 8 %), zejména v Belgii, Rakousku, Itálii, Nizozemí a Švédsku. Nachází se zde 8 z 10 zemí s největším trhem biopotravin (mimo USA a Kanadu). V Evropě se prodej biopotravin soustřeďuje zejména v západní Evropě. Největší trh biopotravin má Německo a představuje téměř třetinu celkového evropského obratu za biopotraviny (6 mld. EUR, Graf 2)⁴. Spolu s Francií, Velkou Británií, Itálií a Švýcarskem tvoří více jak 70 % celkového obratu. Trh biopotravin ve střední a východní Evropě je malý, ale dosahuje významný růst. Podobně jako v jižní Evropě jsou zde bioprodukty převážně exportovány a dováženy hotové biopotraviny se západní Evropy. Za nejvíce rozvinutý trh v této oblasti je považován trh ČR, Polska a Maďarska.

Nejvyšší spotřeba biopotravin existuje ve skandinávských a alpských zemích. V roce 2010 byl největší podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů dosažen v Dánsku (7,2 %), Rakousku (6,0 %) a Švýcarsku (5,2 %) (Graf 9, příloha)⁵. Švýcarsko má také nejvyšší roční spotřebu biopotravin na obyvatele ve výši 153 EUR, následuje Dánsko (142), Lucembursko (127) a Rakousko (118) (Graf 10, příloha). Naopak spotřebitelé z jižní, střední a východní Evropy za biopotraviny utrací nejméně. Průměrná roční spotřeba na obyvatele v ČR v roce 2010 činila cca 6 EUR, v Maďarsku 3 EUR, Polsku a Slovensku okolo 2 EUR.

Graf 2 Evropa: 10 zemí s největším trhem biopotravin a jejich % zastoupení, 2010

Zdroj: FiBL-AMI Survey 2012

³ Zdroj: Willer, Helga and Lukas Kilcher (Eds.) (2012) The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2012. FiBL-IFOAM Report. Research Institute of Organic Agriculture (FiBL), Frick, and International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM), Bonn

⁴ Pro srovnání obrát za biopotraviny v ČR dosáhl v roce 2010 cca 61 mil. EUR.

⁵ Pro srovnání podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů v ČR v roce 2010 činil 0,63 %.

4. Výroba biopotravin v ČR v roce 2010

4.1. Počet a struktura výrobců biopotravin

Ke konci roku 2010 bylo v ČR registrováno 404 výrobců biopotravin, resp. 618 výrobních provozoven (z nichž však 194 provozoven tvořily pouze prodejny řetězce BILLA spol. s r.o., které jsou registrovány z důvodu realizace dopékaní biopečiva či balení mléčných výrobků). Proti roku 2009 vzrostl počet výrobců pouze o 2,3 %, což představuje významné zpomalení ve srovnání s 14,5 % nárůstem v roce 2009 a 81,6 % nárůstem v roce 2008.

V průběhu roku 2011 počet výrobců biopotravin opět mírně stoupl, a to o 4,5 %, přičemž nově se registrovalo 73 subjektů a 55 naopak svoji činnost ukončilo (nejčastěji se jednalo o faremní zpracování). K 31. 12. 2011 bylo registrováno 422 výrobců biopotravin, respektive 646 výrobních provozoven (včetně 197 provozoven řetězce BILLA, spol. s r.o.).

Tab. 5 Vývoj počtu registrovaných výrobců biopotravin, 2005-2011

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet výrobců – celkem vč. provozoven	125	152	253	429	497	618	646
Počet výrobců – pouze subjekty	n.d.	n.d.	190	345	395	404	422
Meziroční změna - celkem (%)	7,8	21,6	66,4	69,6	15,9	24,3	4,5
Meziroční změna - pouze subjekty (%)	n.d.	n.d.	n.d.	81,6	14,5	2,3	4,5

Zdroj: MZe (údaj k 31.12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

Tab. 6 Počet ukončených a nových registrací výrobců biopotravin, 2008-2011

Ukazatel	2008	2009	2010	2011
Počet výrobců – pouze subjekty	345	395	404	422
Počet (% podíl) skončených výrobců	14 (7,4)	26 (7,5)	56 (14,2)	55 (13,6)
Počet (% podíl) nových výrobců	169 (49,0)	76 (19,2)	65 (16,1)	73 (17,3)

Zdroj: MZe (údaj k 31.12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

K nejčastěji zpracovávaným bioproduktům patří, dle převažující činnosti českých výrobců, zpracování masa a výroba masných výrobků. Od roku 2010 se pak před výrobu pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků dostalo zpracování mléka a mléčných výrobků a zpracování ovoce a zeleniny (Tab. 7). U těchto dvou kategorií dochází dlouhodobě k trvalému nárůstu registrovaných výrobců. Významný je také počet registrovaných výrobců vína (77 v roce 2011), z nichž však 75 % zatím výrobu nezahájilo z důvodu běžícího přechodného období.

Tab. 7 Výrobci biopotravin dle druhu ekonomické aktivity, 2008-2011

Kód	Ekonomická aktivita (dle NACE)	Počet výrobců biopotravin ¹⁾			
		2008	2009	2010	2011
10.1	Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků	64 (67)	63 (69)	65 (70)	70 (77)
10.11	Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího	50 (53)	49 (54)	39 (41)	49 (54)
10.12	Zpracování a konzervování drůbežího masa	3	3 (4)	4 (6)	5 (7)
10.13	Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežího masa	11	11	22 (23)	16
10.2	Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů	0	0	0	0
10.3	Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	37 (41)	35 (37)	44 (46)	50 (51)
10.31	Zpracování a konzervování brambor	2 (3)	2 (3)	3 (4)	3 (4)
10.32	Výroba ovocných a zeleninových šťáv	6	8	7	8
10.39	Ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	29 (32)	25 (26)	34 (35)	39
10.4	Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	1	3	4	6
10.5	Výroba mléčných výrobků	32 (67)	38 (92)	45 (239)	51 (248)
10.6	Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků	13 (15)	15 (16)	16 (17)	20 (21)
10.7	Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků	41 (71)	41 (72)	42 (45)	43 (48)
10.71	Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých	28 (56)	27 (56)	27	28 (31)
10.72	Výroba sucharů a sušenek; trvanlivých cukrářských výrobků	11 (12)	11 (12)	12 (14)	12 (13)
10.73	Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků	2 (3)	3 (4)	3 (4)	3 (4)
10.8	Výroba ostatních potravinářských výrobků	86 (96)	104 (111)	94 (102)	91 (98)
10.81	Výroba cukru	2 (4)	2 (3)	3 (4)	3 (4)
10.82	Výroba kakaa, čokolády a cukrovinek	7	6	6	5
10.83	Zpracování čaje a kávy	14 (19)	19 (24)	20 (24)	20 (24)
10.84	Výroba koření a aromatických výtažků	7	9	9	12
10.85	Výroba hotových pokrmů	10	11	13	8
10.86	Výroba homogen. potrav. přípravků a dietních potravin	3	3	2	3
10.89	Výroba ostatních potravinářských výrobků j. n.	43 (46)	54 (55)	41 (44)	40 (42)
10.9	Výroba průmyslových krmiv	0	0	1	0
11.0	Výroba nápojů	71	96 (97)	93 (94)	89 (90)
11.01	Destilace, rektifikace a míchání lihovin	2	4	3	2
11.02	Výroba vína z vinných hroznů	62	77 (78)	80	77
11.03	Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín	0	0	0	0
11.04	Výroba ostatních nedestilovaných kvašených nápojů	4	6	2	2
11.05	Výroba piva	1	1	1	4
11.06	Výroba sladu	1	1	1	1
11.07	Výroba nealko. nápojů; stáčení minerálních a ost. vod	1	7	6 (7)	3 (4)
21.20	Farmaceutické přípravky	0	0	0	2 (7)
	Celkem	345 (429)	395 (497)	404 (618)	422 (646)

¹⁾ Údaj v závorce odpovídá počtu všech provozoven.

Pozn.: Údaje v tabulce byly revidovány, a to v důsledku zpřesnění metodiky třídění provozoven.

Zdroj: Kontrolní organizace (ABCert, Biokont, KEZ); zpracoval: ÚZEI

Z regionálního hlediska se nejvíce výrobců biopotravin (dle adresy provozovny) nachází v Jihomoravském kraji (25 % v roce 2011, viz. Tab. 8), avšak téměř 70 % tvoří zpracovatelé vlastních hroznů na výrobu vína (74 subjektů). Naopak nejméně výrobců působí v Karlovarském kraji (tj. jen 12 subjektů), přestože jde o kraj s nejvyšším podílem ekologických ploch na celkové výměře zemědělské půdy kraje.

Tab. 8 Počet výrobců biopotravin v jednotlivých krajích, 2008-2011

Kraj	Počet výrobců biopotravin - celkem vč. provozoven (avšak bez provozoven maloobchodních řetězců) ¹⁾				Podíl 2011 (%)
	2008	2009	2010	2011	
Hlavní město Praha	20	20	21	27	6,0
Středočeský	44	45	46	47	10,5
Jihočeský	17	21	20	22	4,9
Plzeňský	27	31	28	26	5,8
Karlovarský	7	7	11	12	2,7
Ústecký	16	17	15	16	3,6
Liberecký	14	15	18	22	4,9
Královéhradecký	18	21	26	25	5,6
Pardubický	17	19	23	23	5,1
Vysočina	24	24	27	31	6,9
Jihomoravský	93	114	113	111	24,7
Olomoucký	24	27	26	30	6,7
Zlínský	26	29	30	32	7,1
Moravskoslezský	19	23	20	25	5,6
Celkem	366	413	424	449	100,0

¹⁾ Z počtu výrobců jsou vyloučeny provozovny maloobchodních řetězců (SPAR Česká obchodní společnost s.r.o. a BILLA spol. s r.o.) = 63 (2008), 84 (2009), 194 (2010) a 197 (2011).

Zdroj: MZe (údaj k 31.12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

4.2. Rozsah výroby biopotravin

V rámci dotazníku bylo snahou odpovědět zejména na následující otázky:

- Kolik je aktivních zpracovatelů/výrobců biopotravin?
- Jaký podíl tvoří suroviny z dovozu?
- Jaká je celková kapacita výroby biopotravin v ČR (celkový obrat a obrat hlavních kategorií biopotravin)?
- Jaké distribuční kanály jsou výrobci využívány pro prodej biopotravin?

Ze získaných údajů vyplývá, že z celkového počtu 404 subjektů registrovaných jako „výrobce biopotravin“ ke konci roku 2010, jich téměř třetina (30,9 %, tj. 125 subjektů) svou činnost v roce 2010 ve skutečnosti vůbec neprovozovala a to zejména z následujících důvodů:

- běžící možné až dvouleté přechodné období po registraci (týká se zejména např. nově vstupujících vinařů)⁶
- nezájem spotřebitelů či obchodních partnerů o zamýšlené biopotraviny, příp. jen příležitostná výroba malého množství v sezónně či na konkrétní objednávku.

Řada společností také uvedla, že biopotraviny již nevyrábí, nejčastěji proto, že na trhu nenašla dostatečný zájem a jejich registrace u MZe byla na přelomu roku zrušena.

⁶ Dle Zákona o EZ se může výrobce biopotravin nejprve zaregistrovat a pak má až 24 měsíců na to, aby získal aspoň 1 osvědčení na biopotravinu.

4.2.1. Podíl zpracovaných bio-surovin z dovozu

Přestože informace o objemu zpracovaných bioproduktů a jejich původu nebyla vyplněna u všech respondentů, lze shrnout následující závěry:

Z rostlinných produktů se v roce 2010, stejně jako v předešlých letech, dovážely zejména luskoviny a olejnin (téměř veškerý zpracovaný objem), a to nejčastěji ze zemí mimo EU (Turecko, Čína). Dále se dovážely suroviny, které nejsou v ČR dostupné jako rýže, skořápkové plody a sušené ovoce, kakao a čokoláda, třtinový cukr, káva, čaje a ochucovadla či exotické produkty typu mořských řas. Zarážející ovšem může být až třetinový podíl dovozu u obilovin (28 % v roce 2009). Důvodem je dovoz především těch druhů obilovin, které se v ČR nepěstují nebo nezpracovávají na vločky, především amarantu, ovsa, pohanky a špaldy. Podobný téměř 30% podíl dosahuje dovoz mouky a pekařských směsí, nejčastěji z Rakouska a Itálie. V roce 2010 vzrostl podíl dovozu u zeleniny i ovoce (shodně o 1/3 na téměř 85 % u zeleniny a 70 % u ovoce), zde však zpracování představuje zejména spotřebitelské balení pro maloobchod. Nejčastěji se jedná o dovoz z Itálie, Nizozemí, Španělska a dále pak Rakouska a Německa. Významný 84% podíl dovozů mají také „ovocné směsi“ dovážené z Rakouska, zejména z důvodu jejich potřeby pro několik českých výrobců biojogurtů.

Tab. 9 Podíl zpracovaných bio-surovin z dovozu, 2010

Kategorie		Jednotka	Zpracováno celkem	Z toho dovoz (%)	Hlavní země dovozu	
rostlinný původ	obiloviny	kg	1 539 470	33,99	IT, AT	
	mouky, směsi	kg	789 670	29,44	AT, IT	
	luskoviny	kg	187 032	99,44	TR	
	olejnin	kg	230 843	95,62	Čína	
	byliny a koření	kg	392 467	76,08	AT, PL, mimo EU (BG, HR, AL)	
	zelenina	kg	1 571 998	84,34	IT, NL, ES, AT	
	z toho brambory	kg	271 772	65,86	SK, IT, AT, NL	
	ovoce	kg	1 460 275	68,71	IT, ES, NL, DE	
	z toho hrozny	kg	49 353	6,10	FR, IT	
	jiné	ořechy a sušené ovoce	kg	74 328	92,50	TR, TN, UA
		ovocné směsi	kg	138 869	84,42	AT
		oleje a tuky	l	130 157	97,85	FR, NL
		cukr	kg	291 179	97,94	BR
		kakao a čokoláda	kg	208 178	99,95	NL, BE
káva a čaj		kg	58 909	100,00	PE, JAR	
živočišný původ	hovězí	kg	440 499	0,00	x	
	vepřové	kg	123 119	43,14	DE	
	skopové / kozí	kg	13 075	0,00	x	
	drůbeží	kg	143 848	0,00	x	
	ryby	kg	0	0,00	x	
	mléko	l	16 860 342	39,67	SK	
	mléčné výrobky	kg	18 396	22,49	DE	
	vejce	ks	1 063 920	31,20	HU	
	med	kg	6 000	0,00	x	
	jiné	melanž	kg	2 187	100,00	NL
		masné výrobky	kg	8 907	0,00	x

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011

U živočišných produktů je patrné, že téměř kompletní objem hovězího masa a výrobků z něj pochází z českých ekofarem. U vepřového masa je dle výrobců uzenin situace poněkud odlišná, neboť téměř 45 % suroviny pochází z dovozu (55 % v roce 2009), nejčastěji z Německa. Existuje tedy velký potenciál k růstu produkce, jelikož několik domácích producentů vepřového biomasa zatím nedokáže vykrýt poptávku zpracovatelů. Podobně je tomu u vajec, kdy v roce 2010 byla téměř třetina spotřeby dovezena z Maďarska (v roce 2009 to bylo cca 55 % ze Slovenska). Také u mléka nestačila v roce 2010 domácí faremní produkce pokrýt poptávku. V roce 2010 stoupl podíl dovozu mléka z 23 % na téměř 40 % celkového zpracovaného objemu (tj. z 3,3 na 6,7 mil. litrů), a to z důvodu významného navýšení výroby mlékárnou OLMA, a.s. Druhou mlékárnou, která zpracovávala pouze biomléko dovezené ze Slovenska je EKOMILK s.r.o. Na druhou stranu je však část syrového mléka občas z nedostatku poptávky používána i pro konvenční výrobu.

4.2.2. Rozsah výroby biopotravin

Celkový obrat výroby biopotravin, dle údajů poskytnutých výrobci⁷, činil 1 176 mil. Kč, což je srovnatelné s 1 162 mil. Kč v roce 2009 (Tab. 10). V tomto obratu jsou však zahrnuty také obraty společností, které pouze nakoupené bioprodukty přebalují do spotřebitelského balení (tj. včetně dovozu ovoce a zeleniny a jejího balení, dovozu zahraničního zboží a jeho značení českým logem apod.). Po vyloučení obratu za tuto spíše distributorskou činnost dosahoval rozsah české výroby cca 900 mil. Kč, stejně jako v roce 2009.

Tab. 10 Struktura výrobců dle velikosti obratu za biopotravinu, 2010

Kategorie dle obratu za biopotravinu	Výrobci biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2009 (počet)	2010		2009 (tis. Kč)	2010	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 100 tis.	18	14	13,6	632	426	0,0
< 100 tis. až 500 tis.	14	12	11,7	4 180	3 295	0,3
< 500 tis. až 1 mil.	14	15	14,6	11 159	12 297	1,0
< 1 mil. až 2 mil.	17	8	7,8	26 866	12 146	1,0
< 2 mil. až 5 mil.	19	22	21,4	65 744	73 925	6,3
< 5 mil. až 10 mil.	10	10	9,7	75 424	72 131	6,1
< 10 mil. až 20 mil.	7	10	9,7	97 314	147 292	12,5
< 20 mil. až 50 mil.	6	6	5,8	177 545	207 483	17,6
< 50 mil. až 75 mil.	1	1	1,0	70 300	58 181	4,9
< 75 mil. až 100 mil.	1	1	1,0	97 726	85 300	7,3
nad 100 mil.	4	4	3,9	535 223	503 147	42,8
Celkem	111	103	100,0	1 162 113	1 175 622	100,0

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

Nejčastější kategorií výrobců dle velikosti obratu za biopotravinu byla stejně jako v roce 2009 kategorie 2 až 5 mil. Kč (22 podniků, tj. 21,4 %). Proti roku 2009 významně poklesl podíl kategorie 1 až 2 mil. Kč (z původních 17 výrobců, jich 6 svůj obrat zvýšilo, 4 zůstali na stejné úrovni, u 7 obrat poklesl a z toho 2 nakonec výrobu bio ukončili).

⁷ Jedná se o obrat 103 výrobců biopotravin.

Zhruba polovina výrobců (47,6 %) uvedla, že v roce 2010 za biopotraviny utržili méně než 2 mil. Kč a jejich podíl na celkovém obratu dosáhl pouhé 2,4 %. Naopak 12 firem s největším obratem za biopotraviny (nad 20 mil. Kč) realizuje téměř ¾ celkové výroby biopotravin. Čtyři firmy s obratem nad 100 mil. Kč (PRO-BIO, obchodní společnost s r.o., Country Life s.r.o., OLMA, a.s. a nově Sonnentor s.r.o.) se podílely na celkovém obratu výrobců 42,8 % (46,1 % v roce 2009).

Patnáct největších výrobců v roce 2010 dle velikosti obratu realizovaném pouze na českém trhu zůstává podobný seznamu předchozích dvou let (Tab. 11). Nově se do seznamu dostaly společnosti POLABSKÉ MLÉKÁRNY a.s. a MEDIANE s.r.o. Je třeba zdůraznit, že u dvou prvních subjektů fungujících jednak jako výrobce, tak distributor - velkoobchod, byl zahrnut při srovnání veškerý jejich obrat z důvodu nemožnosti odlišit obrat za vlastní výrobu a za distribuci hotových výrobků.

Tab. 11 Seznam 15 největších výrobců biopotravin dle obratu na českém trhu, 2010

Pořadí 2010	Pořadí 2009	Název společnosti ¹⁾	Obor výroby
1.	1.	PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.	Obilniny, těstoviny, polotovary, mlýnské výrobky
2.	2.	Country Life s.r.o.	Obilniny, těstoviny, pečivo
3.	3.	OLMA, a.s.	Mléko a mléčné výrobky
4.	4.	Biopark, s.r.o.	Hovězí maso, kuřecí maso
5.	7.	bio nebio s.r.o.	Trvanlivé pečivo, cereální směsi, polotovary...
6.	5.	Ing. Jan Štěrba	Ovoce a zelenina
7.	6.	ČEROZFRUCHT s.r.o.	Ovoce a zelenina
8.	9.	LACRUM Velké Meziříčí, s.r.o.	Mléko a mléčné výrobky
9.	8.	Mlékárna Valašské Meziříčí, spol. s r.o.	Mléko a mléčné výrobky
10.	x	POLABSKÉ MLÉKÁRNY a.s.	Mléko a mléčné výrobky
11.	11.	Sonnentor s.r.o.	Čaje, koření
12.	13.	Jan Zeman - Biopekárna Zemanka	Trvanlivé pečivo
13.	x	MEDIANE s.r.o.	Bylinné čaje
14.	15.	TopBio mlýn s.r.o.	Obilniny, těstoviny
15.	14.	Maštalíř Jan - St. Pierre	Výrobky z kozího mléka

¹⁾ Pořadí výrobců je uvedeno dle obratu prodeje realizovaného pouze na českém trhu (tj. bez obratu exportu). Navíc je zahrnut celkový obrat za biopotraviny i u společností, které provozují výrobu a distribuci biopotravin současně (např. PRO-BIO, obchodní společnost s r.o., Country Life s.r.o., ČEROZFRUCHT s.r.o. aj.).

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

Největší počet podniků (35, což je 34 % ze 103 dotazníků) má podíl za prodej biopotravin do 1 % jejich celkového obratu. Pokles počtu výrobců v této kategorii proti roku 2009 je dán zejména upouštěním od výroby biopotravin (tj. přerušením a nebo úplným ukončením výroby biopotravin). U dalších 25 podniků (24,3 %) tvoří podíl za prodané biopotraviny 1 až 10 %. Ačkoli tyto dvě kategorie představují téměř 60 % výrobců biopotravin, jejich podíl na celkovém obratu výroby v ČR dosáhl pouze 31,3 %. Největšího podílu (45,8 %) na celkovém obratu výrobců dosahují firmy, u nichž se prodej biopotravin podílí na jejich celkovém obratu více jak 75 % (Tab. 12).

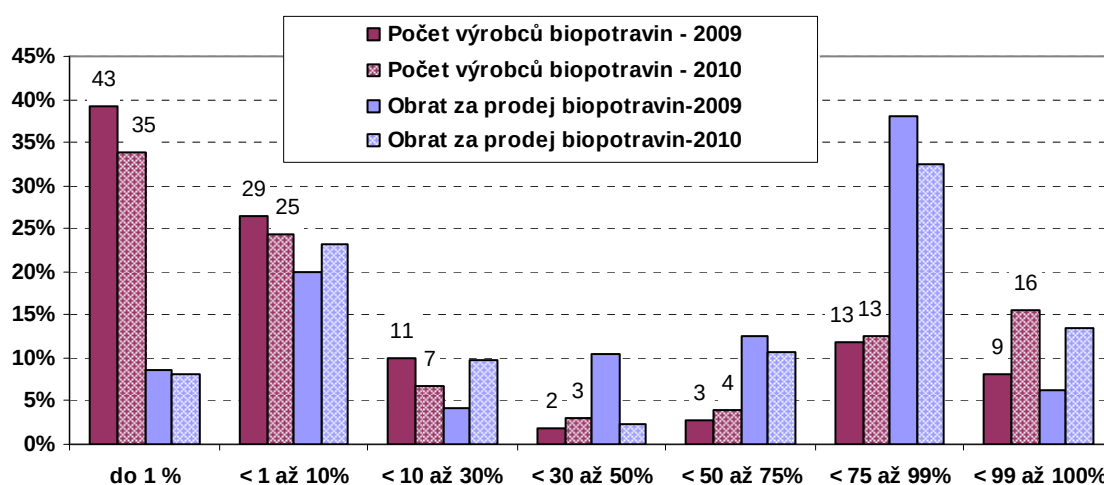
Tab. 12 Struktura výrobců dle podílu obratu za biopotravinu na jejich celkovém obratu, 2010

Kategorie dle podílu biopotravin na celkovém obratu	Výrobci biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2009 (počet) ¹	2010		2009 (tis. Kč)	2010	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 1 %	43	35	34,0	99 411	94 702	8,1
< 1 až 10 %	29	25	24,3	230 565	273 035	23,2
< 10 až 30 %	11	7	6,8	48 806	114 383	9,7
< 30 až 50 %	2	3	2,9	120 800	28 000	2,4
< 50 až 75 %	3	4	3,9	145 649	126 744	10,8
< 75 až 99 %	13	13	12,6	443 402	380 784	32,4
< 99 až 100 %	9	16	15,5	73 441	157 973	13,4
Celkem	110	103	100,0	1 162 073	1 175 622	100,0

¹⁾ Údaje v tabulce jsou od 110 respondentů, 1 subjekt neuvedl podíl biopotravin na celkovém svém obratu.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

Následující graf ukazuje procentní rozdělení výrobců biopotravin a obratu z prodaných biopotravin podle toho, kolika procenty se biopotraviny podílí na celkovém obratu firmy. Do výroby biopotravin se postupně pouští nejen „bio specialisté“⁸, ale také střední a velké potravinářské firmy. Z průzkumu ÚZEI mezi výrobci totiž vyplývá, že u více jak poloviny (51 %) aktivních výrobců se podíl biopotravin podílí na jejich celkovém obratu méně než 5 %. Naopak vyšší než 90% podíl biopotravin uvedlo 21 % výrobců (15 % v roce 2009). Nárůst počtu „bio specialistů“ ukazuje také grafické meziroční srovnání (Graf 3).

Graf 3 Struktura výrobců a obratu za biopotravinu dle podílu na celkovém obratu, 2009-2010

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

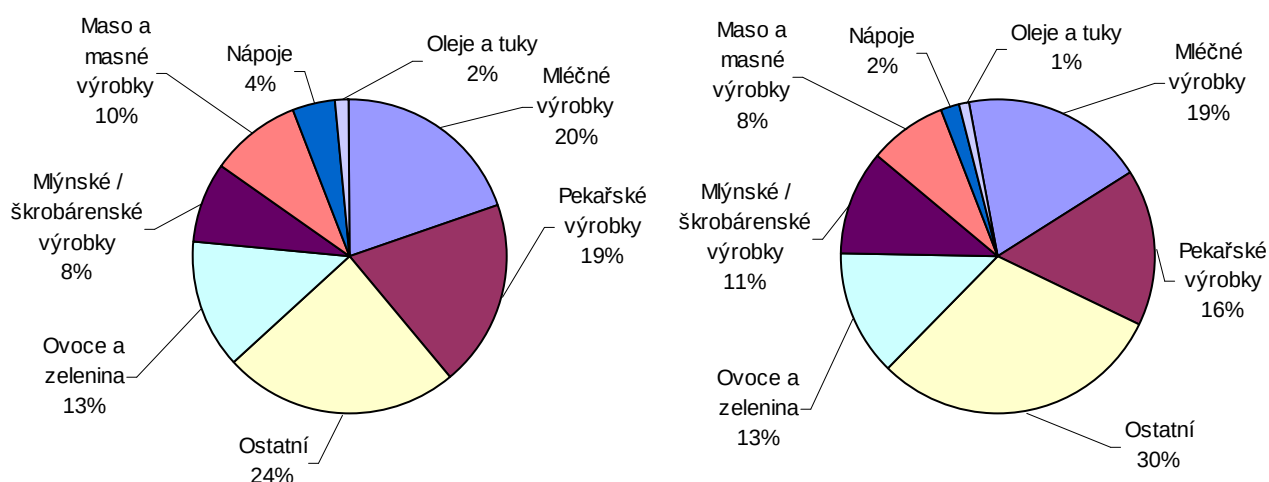
4.2.3. Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby

Kromě informace o celkovém obratu za biopotraviny byl u respondentů zjišťován také podíl hlavních kategorií potravin na tomto objemu výroby. Použito bylo zjednodušené třídění vycházející z mezinárodní klasifikace výrobků CPA, viz. příloha č.2.

⁸ Bio specialista je zde míněn jako výrobce zaměřený převážně nebo výhradně na výrobu biopotravin.

Dle zjištěných údajů největší díl z celkového obrátu, který dosáhli všichni výrobci dohromady v roce 2010, zaujímala opět kategorie „Ostatní zpracované potraviny“⁹ (30,0 %, a to zejména podkategorie „káva a čaj“ s téměř polovičním podílem). Následovaly kategorie „Mléko a mléčné výrobky“ (18,6 %) a „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (15,7%). Vyjádřeno v nominální hodnotě, největší objem výroby dosáhly „Ostatní zpracované potraviny“ (cca 353 mil. Kč; 280 mil. Kč v 2009), následované kategorií „Mléko a mléčné výrobky“ (cca 219 mil. Kč; 230 mil. Kč v 2009) a „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (cca 185 mil. Kč; 222 mil. Kč v 2009). Stejně kategorie dominovaly také v předchozích letech (Graf 4 – vlevo rok 2009).

Graf 4 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obrátu výroby, 2009 a 2010

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

4.2.4. Uplatnění vyrobených biopotravin na trhu

Více než polovina výrobců (54 ze 103) uvedla, že veškeré biopotraviny prodá v ČR a dalších 29 výrobců na domácím trhu realizovalo minimálně 75 % ze svého obrátu. Tedy stejně jako v roce 2009 cca 80 % výrobců uplatnilo většinu své výroby biopotravin na českém trhu. Pouze 5 výrobců prodalo v roce 2010 celou svou produkci mimo ČR (Tab. 13).

Zemí, kam čeští výrobci nejčastěji vyvážejí, je stále Slovensko (38 výrobců). Jedná se však o malé objemy (28 výrobců do 10 % a 9 výrobců do 30 % jejich celkového obrátu biopotravin), pouhé 4,5 % celkového objemu výroby biopotravin. Tři firmy většinu své výroby vyvážejí do Německa, čtyři firmy do ostatních zemí EU a jedna firma mimo EU. Významně stoupl v roce 2010 export do Rakouska, většinu produkce sem vyvezly 4 firmy (1 firma v roce 2009) a podíl exportu na celkovém objemu výroby stoupl z 8,7 % na 13,0 %. Naopak nejmenší objem vyrobených biopotravin směřuje dlouhodobě do Polska a následně do zemí mimo EU.

⁹ Kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ zahrnuje podkategorie: Cukr; Kakao, čokoláda a cukrovinky; Káva a čaj; Koření a aromatické výtažky; Hotové pokrmy; Homogenizované potravinářské přípravky a dietní potraviny; Ostatní jinde neuvedené potravinářské výrobky (viz. příloha zprávy).

Z celkového obrátu výroby biopotravin v roce 2010 ve výši cca 1 176 mil. Kč se uplatnilo na českém trhu 769 mil. Kč, tj. cca 65 % a tento objem mírně klesá (70 % v roce 2009 a 74 % v roce 2008). Do zahraničí vyvezli tedy čeští výrobci biopotraviny za přibližně 407 mil. Kč, což představuje zbývajících 35 % celkového obrátu výroby (v roce 2009 činil export 352 mil. Kč a 30% podíl). Největší objem biopotravin směřoval opět do Rakouska (cca 153 mil. Kč, nárůst o 52 %).

Z výrobců s největším obrátem vyváží více do zahraničí zejména společnosti: Sonnentor s.r.o. (Rakousko), RACIO, s.r.o. a FRUJO, a.s. (obě Německo a ostatní země EU), PRO-BIO, obchodní společnost s r.o. (Slovensko a ostatní země EU), Moravskoslezské cukrovary, a.s. (pouze Rakousko) a Lifefood Czech Republic s.r.o. (ostatní země EU), Kraft Foods CR s.r.o. (ostatní země EU), dále ExtraVit s.r.o. (Německo), SEMIX PLUSO, spol. s r.o. (Rakousko) a Ing. Jan Štěrba (Slovensko).

Tab. 13 Struktura vývozu výrobců biopotravin (počet a obrát), 2010

Země ¹⁾	do 10%	<10 - 30%	<30 - 50%	<50 - 75%	<75 - 99%	100%	Cekem	Obrát (tis. Kč)	Podíl (%)	
									2010	2009
ČR	5	2	3	5	29	54	98	768 665	65,4	69,7
Slovensko	28	9	1				38	53 132	4,5	4,9
Německo	5	1	2		2	1	11	72 061	6,1	6,2
Rakousko	4	1		1	2	1	9	153 067	13,0	8,7
Polsko	12						12	9 270	0,8	0,6
Ostatní EU	9	1	3	1		3	17	104 295	8,9	7,0
Mimo EU	3				1		4	15 132	1,3	2,9
Celkem								1 175 622	100,0	100,0

¹⁾ Ostatní EU (země EU mimo CZ, SK, DE, AT a PL); Mimo EU (země nacházející se mimo EU).

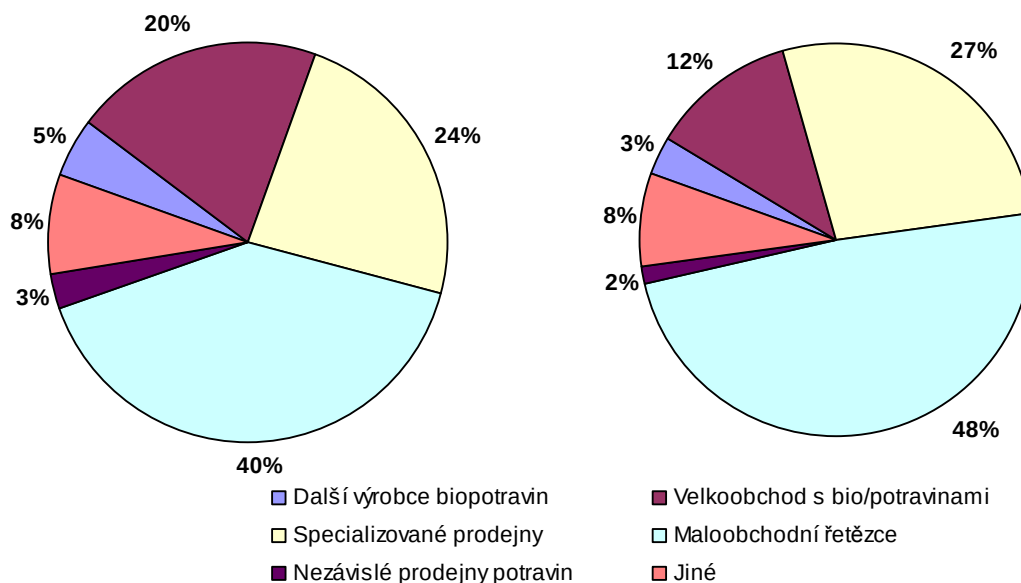
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

4.2.5. Způsob distribuce biopotravin uplatněný výrobci

K určení hlavních distribučních cest prodeje biopotravin a následnému stanovení celkové velikosti trhu (tj. objemu biopotravin nakoupenému konečnými spotřebiteli) bylo zjišťováno prostřednictvím kterých odbytových míst realizovali prodej biopotravin na českém trhu v roce 2010 samotní výrobci, a to v členění dle jednotlivých kategorií potravin.

Na českém trhu využívali výrobci k prodeji biopotravin nejčastěji maloobchodní řetězce (48 %), prodejny zdravé výživy a biopotravin (27 % a jejich význam trvale stoupá) a velkoobchody (12 %). Prodej přes nezávislé prodejny potravin poklesl na 1,5 %. Ostatní distribuční cesty si udržely 8% podíl z roku 2009, a zahrnují zejména přímý prodej, lékárny a gastronomii (Graf 5 – vlevo rok 2009).

Z celkového obrátu za prodej vyrobených biopotravin realizovaný v ČR mířilo cca 84 % přímo ke konečným spotřebitelům (tj. odhadem okolo 845 mil. Kč při uvažované průměrné 30% obchodní marži), z toho nejčastěji prostřednictvím maloobchodních řetězců (58 %) a prodejen zdravé výživy a biopotravin (32 %). Podíl přímého prodeje představoval 5 %.

Graf 5 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatňovaných výrobci biopotravin, 2009 a 2010
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

Z detailní analýzy distribučních cest dále vyplývá, že maso a masné výrobky jsou téměř výhradně prodávány přes maloobchody (68 %), avšak v roce 2010 vzrostl také podíl přímého prodeje na 13 %. Ovoce a zelenina je kromě řetězců (57 %) prodávána výrazněji do specializovaných prodejen (25 %) a také velkoobchodů (7 %). Mléčné výrobky výrobci prodávají převážně přímo do maloobchodních řetězců (75 %), 11 % směřuje do velkoobchodu a 10 % do specializovaných prodejen zdravé výživy. Prodejny zdravé výživy dominují při prodeji olejů a tuků (83 %), nápojů (52 %) a ostatních zpracovaných potravin (38 %). Mlýnské a škrobářské výrobky míří shodně do prodejen maloobchodních řetězců i zdravé výživy (36 %, resp. 38 %). Naopak u pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků byla tato rovnováha porušena ve prospěch specializovaných prodejen (53% ku 23% podíl v roce 2010).

5. Distribuce biopotravin v ČR v roce 2010

Druhou významnou skupinou působící na trhu s biopotravinami jsou distributoři, neboli subjekty uvádějící biopotraviny nebo bioprodukty do oběhu včetně vývozu a dovozu bez jakéhokoli dalšího zpracování¹⁰. Jedná se zejména o dovozce, regionální i celostátní distributory a velkoobchodníky.

5.1. Počet a struktura distributorů biopotravin

Počet všech registrovaných distributorů ke konci roku 2010 vzrostl na 186 provozoven (resp. 172 subjektů), což představuje pouze minimální nárůst vzhledem k 184 provozovnám (resp. 168 subjektům) registrovaným k 31. 12. 2009 (viz. Tab. 14). Během roku 2010 ukončilo svoji činnost 28 distributorů biopotravin, naopak nově do obchodu vstoupilo 32 subjektů, což představuje nárůst o pouhé 2,4 % proti roku 2009.

Oživení nastalo v roce 2011, kdy ke konci roku vzrostl počet registrovaných distributorů na 226 provozoven (resp. 201 subjektů), což představuje meziroční nárůst o 21,5 %. V průběhu roku 2011 ukončilo distribuci biopotravin zhruba stejné procento firem jako v roce 2010, avšak zdvojnásobil se počet firem nově vstupujících do distribuce biopotravin (z 32 na 60 nových distributorů k 31. 12. 2011, viz. Tab. 15).

Tab. 14 Vývoj počtu registrovaných distributorů biopotravin, 2005-2011

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet distributorů – celkem vč. provozoven	295	57*	95	151	184	186	226
Počet distributorů – pouze subjekty	n.d.	n.d.	83	137	168	172	201
Meziroční změna - celkem (%)	52,8	-80,7	66,7	58,9	21,9	1,1	21,5
Meziroční změna - pouze subjekty (%)	n.d.	n.d.	n.d.	65,1	22,6	2,4	16,9

* Od roku 2006 není dle Zákona o EZ vyžadována registrace subjektů, kteří prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení.

Zdroj: MZe (údaj k 31.12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

Tab. 15 Počet ukončených a nových registrací distributorů biopotravin, 2008-2011

Ukazatel	2008	2009	2010	2011
Počet distributorů – pouze subjekty	137	168	172	201
Počet (% podíl) skončených distributorů	7 (8,4)	11 (8,0)	28 (16,7)	31 (18,0)
Počet (% podíl) nových distributorů	61 (44,5)	42 (25,0)	32 (18,6)	60 (29,9)

Zdroj: MZe (údaj k 31.12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

Na trhu s biopotravinami navíc působí velký počet subjektů zabývajících se maloobchodním prodejem (tj. maloobchodní řetězce, obchody zdravé výživy apod.), tyto se však dle zákona o EZ od roku 2006 nemusí registrovat. Odhadem se jedná o přibližně 2 000 maloobchodních prodejen potravin. V současné době jsou biopotraviny nabízeny všemi nadnárodními maloobchodními řetězci s výjimkou prodejen Lidl (tj. cca 1 100 prodejen), některými českými družstevními prodejny působícími pod značkou COOP (přibližně 300 prodejen), dalšími nezávislými prodejními sítěmi (např. Brněnka, Hruška) a prodejny (odhadem 200 prodejen) a několika stovkami prodejen zdravé výživy a biopotravin (odhadem 300 prodejen). Významným místem prodeje biopotravin se v posledních letech staly také prodejny drogistického řetězce dm drogerie (192 prodejen) a Rossmann (113 prodejen).

¹⁰

Za zpracování je považováno i pouhé zabalení nebo označování biopotravin.

Důležitým odbytovým místem pro biopotraviny jsou lékárny, jejichž počet je odhadován na 2 000 a kde spotřebitelé kupují především biopotraviny pro děti a kojence, dětské čaje a bio doplňky stravy.

Tab. 16 Přehled maloobchodních řetězců působících v ČR s nabídkou biopotravin, 2010

Název MO	Formát	Vstup do ČR	Vlastník / mateřská společnost	Počet provozoven	Počet biopotravin v sortimentu	Vlastní značka biopotravin
Albert	Supermarket, hypermarket	1991	Ahold Tsjechie B.V. (Nizozemí) součást skupiny Koninklijke Ahold N.V.	279 (224 / 55)	140 / 252	Albert bio
Billa	Supermarket	1990	REWE Zentralfinanz eG (Německo)	200	174	Ja!Natürlich / Naše Bio
Globus	Hypermarket	1996	Globus Holding GmbH&Co. (Německo)	14	495	nově nabízí výrobky Alnatura*
Interspar	Hypermarket, supermarket	2004	SPAR Österreichische Warenhandels-Aktiengesellschaft Salzburg (Rakousko)	37 (33 a 4)	303	NaturPur
Kaufland	Hypermarket	1998	Kaufland Tschechien Warenhandel GmbH (Německo) – součást skupiny Schwarz	94	231	-
Penny	Diskontní prodejna	1997	REWE Beteiligungs-Holding International GmbH (Německo)	328	15	Biostyle
Tesco	Hypermarket, supermarket, expres prodejna, obchodní dům	1996	Tesco PLC (Velká Británie)	157 (72 / 56 / 23 / 6)	243	Tesco Organic
COOP	Supermarket, menší prodejny	xx (vznik 1994)	družstvo družstev Svazu českých a moravských spotř. družstev	420	pod 10	-
dm drogerie	Drogistický řetězec	1992	dm drogerie markt GmbH (Rakousko)	192	603	Babylove a Alnatura*, Averde-kosmetika
Rossmann	Drogistický řetězec	1994	ROSSMANN Central Europe B.V. (Nizozemí)	113	102	EnerBio, BabyDream

* Výrobky Alnatura jsou nabízeny jak v dm drogerii, tak nově v Globusu – nejde tedy o privátní značku.

Zdroj: Výroční zprávy daných společností; Green marketing - Cenový BIOmonitor

5.2. Rozsah distribuce biopotravin

V rámci dotazníku bylo snahou odpovědět zejména na následující otázky:

- Kolik je aktivních distributorů biopotravin?
- Jaký podíl tvoří bioprodukty/biopotraviny z dovozu?
- Jaký je celkový rozsah distribuce biopotravin v ČR (celkový obrat a obrat hlavních kategorií biopotravin)?
- Jaké distribuční kanály jsou distributory v ČR využívány pro prodej biopotravin?

5.2.1. Podíl distribuovaných bioproduktů a biopotravin z dovozu

Distributoři dovezli v roce 2010 biopotraviny za zhruba 294 mil. Kč (tj. 78 % jejich celkového obratu prodeje), z toho bylo 75 % uplatněno na českém trhu; zboží za zbylých 81 mil. Kč bylo dále reexportováno. Dle revidovaných údajů za rok 2009¹¹ činil dovoz 222 mil. Kč (cca 80 % celkového obratu prodeje distributorů), přičemž 96 % zboží zůstalo na českém trhu. V tomto objemu však není zahrnut dovoz biopotravin samotnými maloobchodními řetězci, kdy objem jejich dovozu vzrostl o 20 % na zhruba 400 mil. Kč.

Do ČR míří zejména hotové výrobky ze západní Evropy, nejčastěji Německa a Rakouska, nově pak Ukrajiny. Dováží se biopotraviny běžné denní spotřeby, jako například dětské a kojenecké přesnídávky (tvoří téměř polovinu celkové hodnoty dovozu do ČR), čerstvé i zpracované ovoce a zelenina, ovocné a zeleninové šťávy, káva a čaj, kakao, čokoláda a cukrovinky, nealkoholické nápoje.

Mezi největší importéry patřily v roce 2010 firmy: Hipp Czech s.r.o., Country Life s.r.o., SOLEX AGRO s.r.o., bio nebio s.r.o., Ing. Jan Štěrba, ČEROZFRUCHT, s.r.o., Lifefood Czech Republic s.r.o., PRO-BIO obchodní společnost s r.o. a Fair Trade Centrum s.r.o. (uvedeny jsou i společnosti, které realizují souběžně výrobu i distribuci biopotravin a jejichž obraty jsou zahrnuty již v rámci výrobců biopotravin). Na dovozech se značně podílí sami maloobchodníci. Více jak polovinu svého sortimentu biopotravin dováží Tesco (značka „Tesco Organic“) a dm drogerie (výrobky společnosti Alnatura). Naopak nižší než 10% podíl biopotravin z dovozu na jejich sortimentu mají řetězce Kaufland a Globus. U ostatních maloobchodních řetězců se podíl dovozu pohybuje v rozmezí mezi 20 až 50 %.

5.2.2. Rozsah distribuce biopotravin

Celkový obrat registrovaných distributorů dosáhl v roce 2010 ve velkoobchodních cenách 375 mil. Kč (v roce 2009 uvedeno dle revidovaných údajů 276 mil. Kč). Jedná se o obrat 50 subjektů bez zahrnutí společností realizujících souběžně výrobu i distribuci biopotravin¹².

Z pohledu rozsahu distribuce (tj. obratu za biopotraviny) zůstává nejvíce zastoupenou kategorií skupina podniků s obratem mezi 2 až 5 mil. Kč (spadá sem zhruba čtvrtina všech distributorů, viz. Tab. 17). Při srovnání výše obratu dominuje jednoznačně kategorie podniků s obratem nad 100 mil. Kč, kdy pouze 1 firma realizuje až 40 % z celkového finančního objemu distribuce biopotravin v ČR (téměř 60 % v roce 2009 i 2008).

¹¹ Dodatečně bylo nutné opravit údaje za společnost Hipp Czech s.r.o., jelikož poskytnutá data za rok 2009 zahrnovala údaje i za trh Slovenska.

¹² Do této kategorie patří i oba v ČR působící velkoobchodníci s biopotravinami, společnost Country Life s.r.o. a PRO-BIO, obchodní společnost s r.o. Obrat těchto společností je však již zahrnut celý v obratu výrobců biopotravin z důvodu nemožnosti odlišit obrat za vlastní výrobu a za distribuci hotových výrobků.

Tab. 17 Struktura distributorů dle velikosti obrátu za biopotraviny, 2010

Kategorie dle obrátu za biopotraviny	Distributoři biopotravin			Obrát za prodej biopotravin		
	2009 (počet)	2010		2009 ¹⁾ (tis. Kč)	2010	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 100 tis.	1	4	8,0	100	232	0,1
< 100 tis. až 500 tis.	6	8	16,0	1 189	2 204	0,6
< 500 tis. až 1 mil.	6	6	12,0	3 858	4 208	1,1
< 1 mil. až 2 mil.	5	10	20,0	8 954	16 241	4,3
< 2 mil. až 5 mil.	13	12	24,0	37 972	34 614	9,2
< 5 mil. až 10 mil.	5	6	12,0	39 842	42 330	11,3
< 10 mil. až 20 mil.	1	0	0,0	20 000	0	0,0
< 20 mil. až 50 mil.	0	2	4,0	0	55 820	14,9
< 50 mil. až 75 mil.	0	1	2,0	0	70 000	18,7
< 75 mil. až 100 mil.	0	0	0,0	0	0	0,0
nad 100 mil.	1	1	2,0	163 800	149 641	39,9
Celkem	38	50	100,0	275 714	375 290	100,0

¹⁾ Data za rok 2009 jsou revidována.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

Z pohledu významu obchodování s biopotravinami je z údajů patrné, že se distribucí zabývají jak specialisté, tj. obchodníci s více jak 75% podílem biopotravin na jejich obrátu (22 % subjektů), tak i obchodníci, kteří mají biopotraviny pouze jako doplňkové zboží ve své nabídce (tj. 66 % subjektů uvedlo, že prodej biopotravin u nich tvoří méně než 10 % jejich celkového obrátu) (Tab. 18). Podíl společností, které nabízejí biopotraviny jen jako doplňkový sortiment zahrnující pouze několik vybraných bio položek, však stoupá. V roce 2010 tyto podniky uvedly na trh téměř čtvrtinu distribuovaných biopotravin (po vyloučení obrátu dominantní společnosti Hipp Czech s.r.o. až 41 % celkového obrátu prodeje). Zhruba 20 % obrátu prodeje (resp. 34 % po vyloučení dominantního distributora) nově realizovaly podniky s podílem biopotravin mezi 30 – 50 % jejich celkového obrátu).

Tab. 18 Struktura distributorů dle podílu obrátu za biopotraviny na celkovém obrátu, 2010

Kategorie dle podílu biopotravin na celkovém obrátu	Distributoři biopotravin			Obrát za prodej biopotravin			
	2009 (počet)	2010		2009 ¹⁾ (tis. Kč)	2010		
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)	(%) ²⁾
do 1 %	12	22	44,0	16 225	24 560	6,5	10,9
< 1 až 10 %	11	11	22,0	52 739	67 270	17,9	29,8
< 10 až 30 %	3	2	4,0	11 509	8 500	2,3	3,8
< 30 až 50 %	0	3	6,0	0	76 868	20,5	34,1
< 50 až 75 %	1	1	2,0	700	3 500	0,9	1,6
< 75 až 99 %	7	6	12,0	189 312	171 009	45,6	9,5
< 99 až 100 %	4	5	10,0	5 230	23 583	6,3	10,5
Celkem	38	50	100,0	275 715	375 290	100,0	100,0

¹⁾ Data za rok 2009 jsou revidována.²⁾ Struktura distributorů bez obrátu společnosti Hipp Czech s.r.o.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

K největším distributorům z pohledu obrátu za prodej biopotravin patřila v roce 2010 opět jednoznačně společnost Hipp Czech s.r.o., následovaná společnostmi SOLEX AGRO s.r.o., BOKADA s.r.o., PRODEJ-BIO s.r.o., Svaz výrobců mléka, Fair Trade Centrum s.r.o., AZ - fruit, s.r.o., EXCELLENT PLZEŇ s.r.o., SUNFOOD VM s.r.o. a ZLATÁ VEJCE a.s.

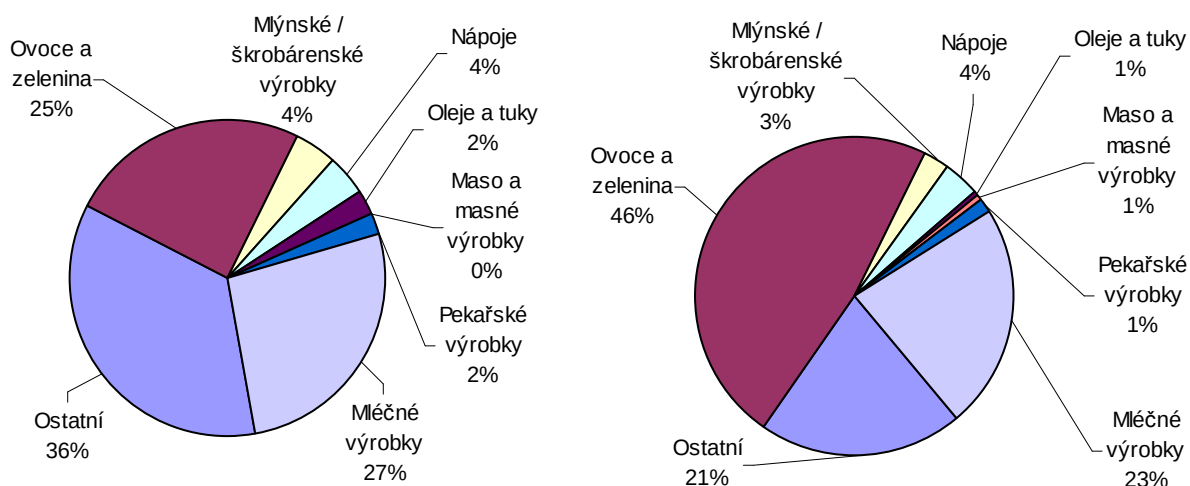
Pokud je uvažován prodej pouze na českém trhu (bez obratu exportovaného zboží), pak mezi největší distributory v roce 2010 patřily všechny výše uvedené společnosti s výjimkou SOLEX AGRO s.r.o. a AZ - fruit, s.r.o., které se orientují zejména na zahraniční trhy.

Do kategorie významných distributorů patří samozřejmě také společnosti PRO-BIO, obchodní společnost s r.o. a Country Life s.r.o., jejichž obrat je však již zahrnut v obratu výrobců biopotravin. Podobně by sem patřily i centrály maloobchodních řetězců, příp. společnost dm drogerie markt s.r.o., které zásobují své prodejny. Obrat těchto společností je již zahrnut v obratu jejich dodavatelů (tj. výrobců a distributorů).

5.2.3. Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce

Kromě informace o celkovém obratu za biopotraviny byl u respondentů zjišťován také podíl hlavních kategorií potravin na zobchodovaném obratu¹³. Dle zjištěných údajů patří mezi hlavní distribuované kategorie biopotravin trvale „Ostatní zpracované potraviny“ (50% podíl na celkovém obratu distribuce; z toho 75 % tvoří prodej dětských výživ, a to díky dominantnímu postavení společnosti Hipp Czech s.r.o.) a dále kategorie „Ovoce a zelenina“ (27 %) a „Mléčné výrobky“ (13 %).

Po vyloučení obratu dominantní společnosti Hipp Czech s.r.o. jsou i nadále hlavními obchodovanými biopotravinami tři výše zmíněné kategorie, proti roku 2009 však v jiném pořadí (viz. Graf 6 – vlevo rok 2009). V roce 2010 byla nejvíce obchodována s 46% podílem „Ovoce a zelenina“, následovaná „Mléčnými výrobky (23 %) a „Ostatními zpracovanými potravinami“ (21 %, z nichž jde zejména o podkategorie „káva a čaj“ a „kakao, čokoláda a cukrovinky“). Z grafu níže je také patrná změna v sortimentu distribuovaných biopotravin směrem k distribuci ovoce a zeleniny, na úkor ostatních zpracovaných potravin a mléka a mléčných výrobků.

Graf 6 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce, 2009 a 2010

Pozn.: struktura hlavních kategorií potravin po vyloučení obratu společnosti Hipp Czech s.r.o.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

¹³ Struktura hlavních kategorií biopotravin vychází z mezinárodní klasifikace výrobků CPA, viz. příloha č.2.

5.2.4. Uplatnění distribuovaných biopotravin na trhu

Většina distributorů uplatňuje svůj biosortiment na českém trhu. Veškeré biopotraviny prodali na domácím trhu dvě třetiny distributorů, minimálně 75 % sortimentu prodalo na českém trhu přes 80 % distributorů (tj. 39 z celkového počtu 50). Ačkoliv největším odbytištěm mezi distributory je přirozeně český trh, v roce 2010 významně vzrostl podíl exportu (na 26 % proti 4 % v roce 2009); celkem tedy na českém trhu skončilo 74 % objemu distribuovaných biopotravin v celkovém objemu 277 mil. Kč (95 % a 261 mil. Kč po revizi údajů v roce 2009). Pouze 2 distributoři prodávají celou svou nabídku mimo ČR (Tab. 19).

Další zemí, kde distributoři nejčastěji uváděli do oběhu své biopotraviny, je Slovensko. Zde se ovšem utrhá jen 1-2 % z celkového obrátu distributorů. Významně stoupl vývoz do Německa a již šest distributorů (jeden ve 100% objemu) vyvezlo biovýrobky v celkovém objemu 57 mil. Kč (tj. 15,1% podíl proti 1,7% podílu v roce 2009). Podobně vzrostl vývoz i do Rakouska a nově Polska, které se stalo druhou zemí exportu z pohledu velikosti obrátu.

Tab. 19 Struktura vývozu distributorů biopotravin (počet a obrát), 2010

Země ¹⁾	do 10%	<10 - 30%	<30 - 50%	<50 - 75%	<75 - 99%	100%	Celkem	Obrát (tis. Kč)	Podíl (%)	
									2009 ²⁾	2010
ČR	1	2	1	5	7	32	48	276 625	94,6	73,7
Slovensko	5	8					13	4 623	1,4	1,2
Německo		1	1	2	1	1	6	56 847	1,7	15,1
Rakousko	1	1					2	9 915	0,1	2,6
Polsko	1	2					3	22 130	0,0	5,9
Ostatní EU		2		1			3	5 150	2,2	1,4
Mimo EU							0	0	0,0	0,0
Celkem								375 290	100,0	100,0

¹⁾ Ostatní EU (země EU mimo CZ, SK, DE, AT a PL); Mimo EU (země nacházející se mimo EU).

²⁾ Data za rok 2009 jsou revidována.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

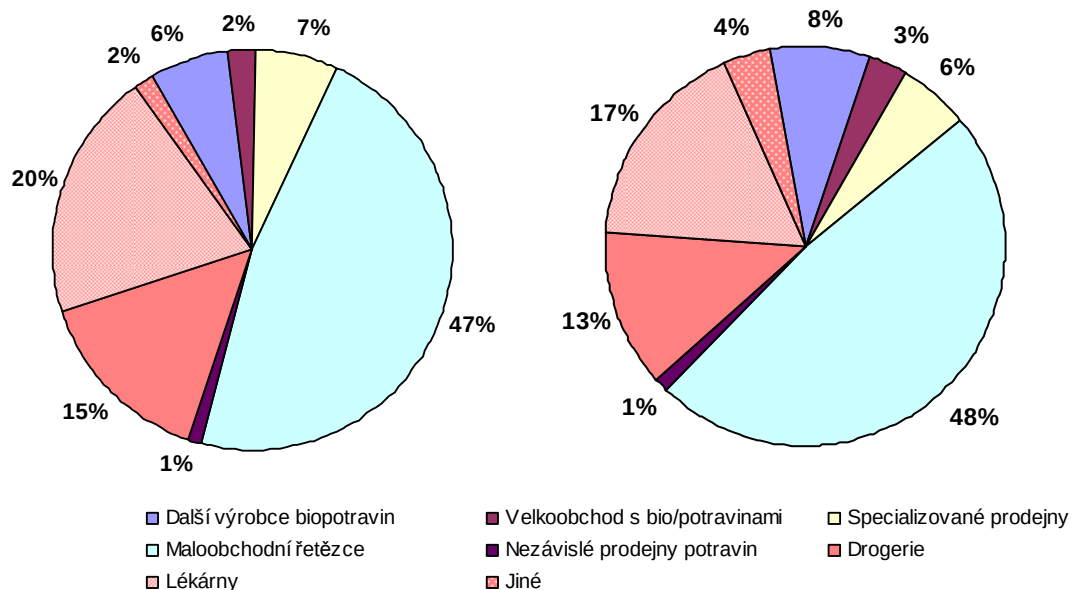
5.2.5. Způsob distribuce biopotravin uplatněný distributory

Stejně jako u výrobců, byly i u distributorů zkoumány distribuční cesty při prodeji hlavních kategorií biopotravin. Specifikace distribučních cest uplatněných v rámci domácího trhu byla uvedena pro obrát 267 mil. Kč (tj. necelé 4 % celkového obrátu nebyly vyplněny).

Z tohoto obrátu mířilo ke konečným spotřebitelům zhruba 89 %, což představuje cca 308 mil. Kč při uvažované průměrné 30% obchodní marži (tj. údaj srovnatelný s revidovanými údaji pro rok 2009). K prodeji biopotravin na českém trhu distributoři nejčastěji využívají maloobchodní řetězce (48 %), lékárny (17 %), drogistické řetězce (13 %) a prodejny zdravé výživy a biopotravin (6 %). Naopak k dalšímu zpracování či jinému obchodníkovi míří zbylých 11 % obrátu (Graf 7 – vlevo rok 2009).

Struktura hlavních distribučních kanálů využívaných distributory v roce 2010 odpovídá revidovaným údajům roku 2009. Pokles podílu prodeje přes maloobchodní řetězce před a po revidování dat roku 2009 (z původních 65 % na 47 %) je dán jednak změnou metodiky, kdy jsou drogistické řetězce (zejména dm drogerie) uváděny zvlášť mimo maloobchodní řetězce v rámci skupiny „Drogerie“, dále úpravou obrátu společnosti Hipp Czech s.r.o.¹⁴

¹⁴ Dodatečně bylo nutné opravit údaje za společnost Hipp Czech s.r.o., jelikož poskytnutá data za rok 2009 zahrnovala údaje i za trh Slovenska.

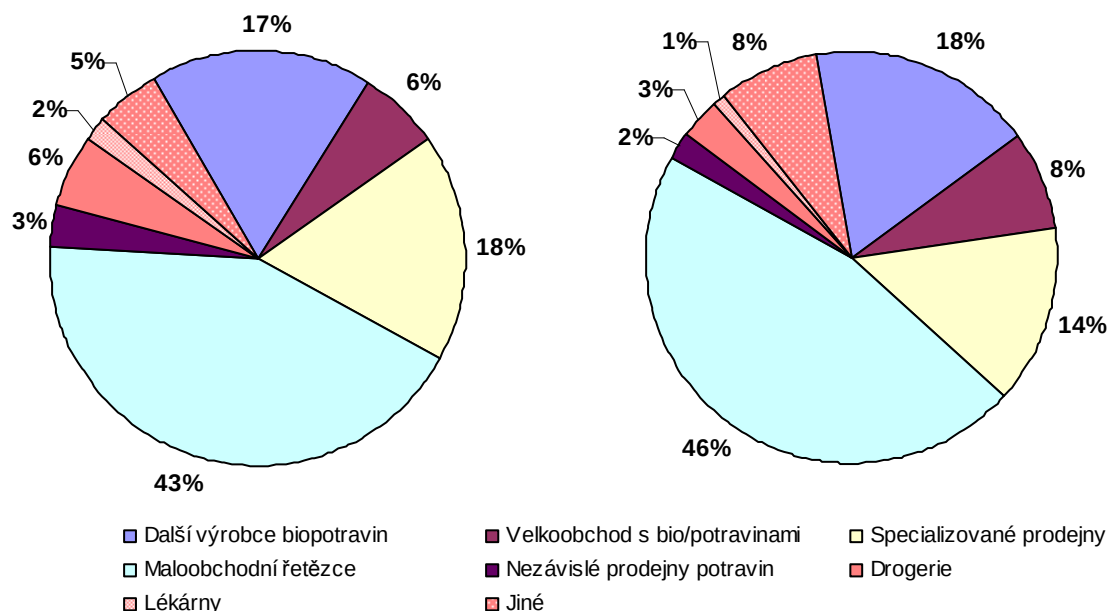

Graf 7 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatněných distributory biopotravin, 2009 a 2010

Pozn.: Data za rok 2009 jsou revidována.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

Struktura distribučních cest je významně ovlivněna obratem společnosti Hipp Czech s.r.o. Po vyloučení obratu této společnosti dostaneme mírně rozdílnou a vyrovnanější strukturu distribuce, kdy vzrůstá význam prodeje přes specializované prodejny, nezávislé prodejny a jiné typy odbytu kam patří přímý prodej či gastronomie, a to na úkor lékáren, drogerií i maloobchodních řetězců (Graf 8 – vlevo rok 2009). Podobně vzrůstá i podíl prodeje přes velkoobchody a prodej dalším výrobcům biopotravin.

Graf 8 Podíl hlavních distribučních kanálů po vyloučení Hipp Czech s.r.o., 2009 a 2010

Pozn.: Data za rok 2009 jsou revidována.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2010 a 2011

Z detailní analýzy distribučních cest dále vyplývá, že k dalšímu zpracování směřuje zejména ovoce a zelenina, mléko, oleje a mouky. Do velkoobchodů je prodáváno nejčastěji ovoce a zelenina, ostatní zpracované biopotraviny a nápoje. Prostřednictvím maloobchodních prodejen byla prodána téměř většina distribuovaného objemu masných a 75 % objemu mléčných výrobků, 60 % pekařských a cukrářských výrobků, třetina objemu olejů a ovoce a zeleniny a téměř polovina ostatních zpracovaných biopotravin (tj. dětských výživ). Prodej přes specializované prodejny představuje vyrovnanou strukturu, tj. mezi 5-20 % objemu všech hlavních kategorií potravin s výjimkou mléčných výrobků. Nezávislé prodejny potravin jsou distributory využívány významněji pouze pro prodej pekařských a cukrářských výrobků. Prostřednictvím lékáren a drogerií byly distribuovány zejména hotové výrobky typu dětských výživ a nápoje. Přímého prodeje bylo využito zejména pro prodej nápojů, ostatních zpracovaných biopotravin (tj. kávy, čaje, cukrovinek a koření), ovoce a zeleniny a téměř celého objemu masa. Naopak do gastronomie mířily ve větším objemu mléčné a pekařské výrobky, ostatní zpracované biopotraviny (tj. káva a čaj, cukrovinky) a nápoje.

Oproti výrobcům byly distributory využity v daleko menším rozsahu specializované prodejny a dále velkoobchody, naopak větší podíl prodeje směřuje k výrobcům k dalšímu zpracování.

6. Závěr

Výsledky uvedené v této zprávě vycházejí z údajů získaných z dotazníkového šetření mezi výrobci a distributory biopotravin registrovanými na MZe k 31. 12. 2010 v rámci výzkumu trhu biopotravin v ČR, který je od roku 2009 prováděn na Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) z pověření MZe. Sběr potřebných údajů a jejich analýza je prováděna ve spolupráci s agenturou Green marketing.

Vzhledem k mírně odlišné metodice sběru i vyhodnocování údajů na ÚZEI není možné provést detailní srovnání s dřívějšími údaji publikovanými agenturou Green marketing (tj. 2005-2008). Přesto jsou tato data nově prezentována v kapitole 3 věnující se celkové situaci na trhu biopotravin v ČR. Navíc bylo třeba zpětně revidovat údaje prezentované v minulé zprávě za rok 2009 z důvodu zpřesnění obdržení v rámci následného šetření.

Ze získaných údajů vyplývá, že po výrazném nárůstu trhu biopotravin v letech 2005 až 2008 došlo v letech 2009 a 2010 ke stagnaci obratu (okolo 1,6 mld. Kč). Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů zůstává pod 1% hranicí a průměrná roční spotřeba na obyvatele nepřesahuje 200 Kč. Nejvíce biopotravin nakoupí čeští spotřebitelé v maloobchodní řetězcích (67 %). Biopotraviny z dovozu tvořily 46 % maloobchodního obratu roku 2010.

Dle mezinárodního srovnání patří český trh biopotravin k trhům s velmi malým obratem, avšak v rámci zemí střední a východní Evropy je považován spolu s trhem v Polsku a Maďarsku za trh nejvíce rozvinutý s potenciálem růstu. V příštích letech je v ČR taktéž růst trhu biopotravin předpokládán, avšak s ohledem na probíhající ekonomické zpomalení spíše v mírnějším tempu než v minulosti.

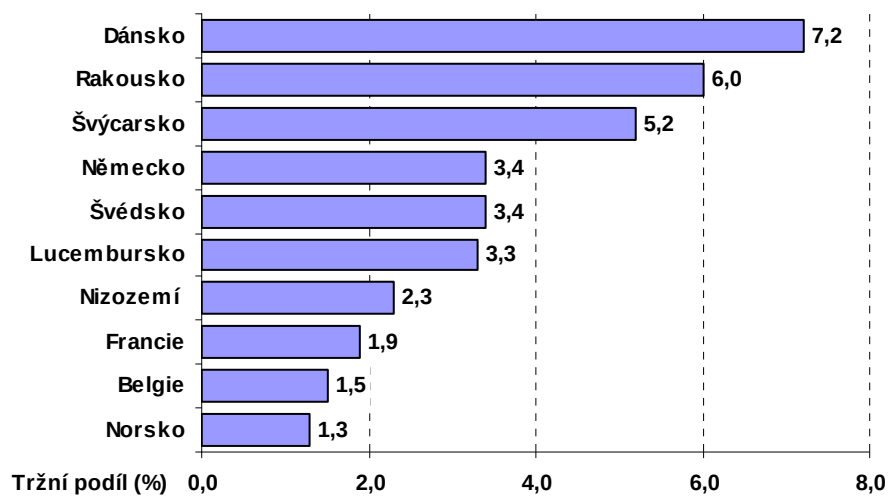
Příspěť by k tomu měla i stále trvající podpora státu ve formě dotací či zvýhodnění poskytovaných pro ekologické zemědělce a výrobce v rámci Programu rozvoje venkova (2007-2013) a dále „Akční plán ČR pro rozvoj EZ v letech 2011-2015“ schválený na konci roku 2010. Jeho cílem je kromě dosažení 15% podílu ekologicky obhospodařované půdy na celkové zemědělské půdě ČR, také navýšení podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin na 3 % a zvýšení podílu biopotravin českého původu na 60 %.

K zvýšení poptávky po biopotravinách by přispěla dlouhodobá informační kampaň pro spotřebitele, která v ČR bohužel v současné době není realizována. První státem financovaná informační kampaň zaměřená na spotřebitele proběhla v letech 2008-2010 a žádná další trvalá kampaň na ni v současné době nenavazuje s výjimkou dílčích aktivit jako je např. „Září-měsíc biopotravin“. Přitom propagace, vzdělávání a osvěta jsou základními nástroji na podporu poptávky po biopotravinách. Navíc jak ukazuje praxe k zajištění udržitelného rozvoje EZ je třeba implementovat širší mix opatření zaměřených jak na podporu nabídky (tj. platby na plochu v EZ), tak na podporu poptávky. Tento přístup umožní maximální využití dvojího přínosu EZ, tj. přínos pro ochranu životního prostředí (produkce veřejných statků), tak přínos v podobě produkce kvalitních lokálních potravin.

Závěrem je připojeno poděkování všem osloveným výrobcům a distributorům, kteří vyplnili dotazník, poskytli ÚZEI cenné informace a přispěli k vytvoření této zprávy a přehledu o trhu s biopotravinami v ČR.

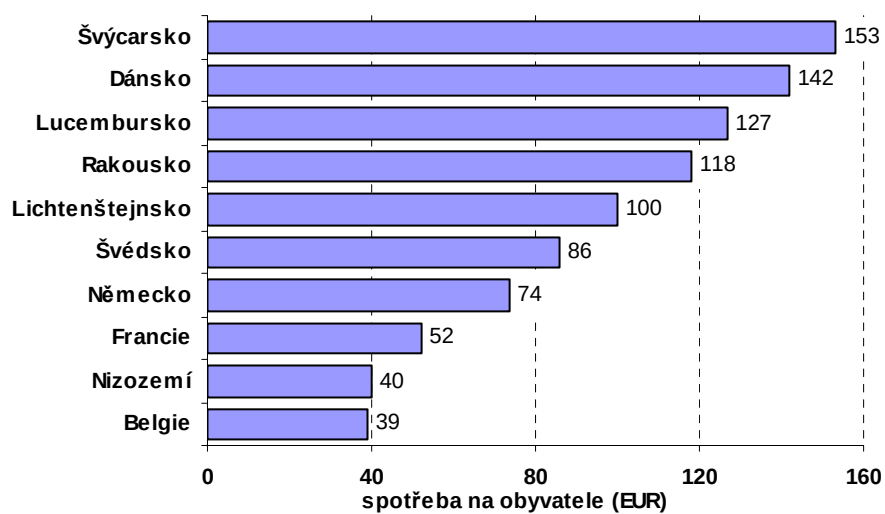
Příloha č.1: Mezinárodní srovnání

Graf 9 Evropa: 10 zemí s nejvyšším podílem biopotravin na celkové spotřebě (%), 2009

Pozn.: Údaj o podílu biopotravin nebyl dostupný u všech zemí poskytujících data o trhu.

Zdroj: zpracováno FiBL, AMI, ORC na základě národních zdrojů dat v 2011

Graf 10 Evropa: 10 zemí s nejvyšší roční spotřebou biopotravin na obyvatele (EUR), 2010

Zdroj: FiBL-AMI Survey 2012

Příloha č.2: Třídění kategorií potravin

Tab. 20 Mezinárodní klasifikace výrobků „CPA“

C	VÝROBKY A SLUŽBY ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU
10	Potravinářské výrobky
10.1	Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa
10.11	Zpracované a konzervované maso (kromě drůbežího)
10.12	Zpracované a konzervované drůbeží maso
10.13	Výrobky z masa
10.2	Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši
10.20	Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši
10.3	Zpracované a konzervované ovoce a zelenina
10.31	Zpracované a konzervované brambory
10.32	Ovocné a zeleninové šťávy
10.39	Ostatní zpracované a konzervované ovoce a zelenina
10.4	Rostlinné a živočišné oleje a tuky
10.41	Oleje a tuky
10.42	Margarín a podobné jedlé tuky
10.5	Mléčné výrobky a zmrzlina
10.51	Mléčné výrobky
10.52	Zmrzlina
10.6	Mlýnské a škrobářenské výrobky
10.61	Mlýnské výrobky
10.62	Škrobářenské výrobky
10.7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
10.71	Pekařské a cukrářské výrobky, kromě trvanlivých
10.72	Suchary a sušenky; trvanlivé pekařské a cukrářské výrobky
10.73	Makarony, nudle, kuskus a podobné moučné výrobky
10.8	Ostatní „zpracované“ potravinářské výrobky
10.81	Cukr
10.82	Kakao, čokoláda a cukrovinky
10.83	Káva a čaj, zpracované
10.84	Koření a aromatické výtažky
10.85	Hotové pokrmy
10.86	Homogenizované potravinářské přípravky a dietní potraviny
10.89	Ostatní potravinářské výrobky jinde neuvedené
10.9	Průmyslová krmiva
10.91	Průmyslová krmiva pro hospodářská zvířata
10.92	Průmyslová krmiva pro zvířata v zájmovém chovu
11	Nápoje
11.01	Destilované alkoholické nápoje
11.02	Víno z vinných hroznů
11.03	Jablečné víno a jiná ovocná vína
11.04	Ostatní nedestilované kvašené nápoje
11.05	Pivo
11.06	Slad
11.07	Minerální vody a nealkoholické nápoje

Zdroj: ČSÚ - [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_produkce_\(cz_cpa\)](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_produkce_(cz_cpa))

Tab. 21 Hlavní kategorie biopotravin využití v dotazníkovém šetření, 2010

	HLAVNÍ KATEGORIE BIOPOTRAVIN
1	Maso
	<i>hovězí maso</i>
	<i>vepřové maso</i>
	<i>skopové / kozí maso</i>
	<i>drůbeží maso</i>
	<i>ryby</i>
	<i>maso ostatní</i>
2	Masné výrobky
3	Ovoce a zelenina
	<i>čerstvá/balená zelenina</i>
	<i>čerstvé/balené ovoce</i>
	<i>zpracovaná/konzervovaná zelenina (vč. brambor)</i>
	<i>zpracované/konzervované ovoce a ořechy (vč. džemů)</i>
	<i>ovocné a zeleninové šťávy</i>
4	Oleje a tuky vč. margarínu
5	Mléko a mléčné výrobky
	<i>mléko</i>
	<i>máslo</i>
	<i>sýry a tvaroh</i>
	<i>jogurt</i>
	<i>ostatní (vč. zmrzliny)</i>
6	Mlýnské a škrobářenské výrobky
	<i>mlýnské výrobky (rýže, mouky, směsi, krupice, cereálie)</i>
	<i>škrobářenské výrobky</i>
7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
	<i>čerstvé výrobky (chléb, pečivo)</i>
	<i>trvanlivé výrobky (suchary, sušenky, perník)</i>
	<i>těstoviny</i>
8	Ostatní zpracované potraviny
	<i>luštěniny</i>
	<i>vejce</i>
	<i>med</i>
	<i>cukr</i>
	<i>kakao, čokoláda a cukrovinky</i>
	<i>káva a čaj</i>
	<i>koření a aromatické výtažky (ocet, omáčky, směsi koření, hořčice)</i>
	<i>hotové pokrmy (vč. dětské výživy)</i>
	<i>ostatní zpracované biopotraviny jinde neuvedené</i>
9	Nápoje
	<i>nealkoholické nápoje (jinde neuvedené)</i>
	<i>víno</i>
	<i>pivo</i>
	<i>ostatní alkoholické nápoje</i>

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2011